Թ. ՏԱՐԻ 2474 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 18 ԱՀԵԿԱՆ 4384 24 ԱՊՐԻԼ 1892 9 ՇԷՎՎԱԼ 1309 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه غلطه‌ده آره‌وولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օսմ. Երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մամուլի տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Դրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԱՊՐԻԼ 24/6 ՄԱՅԻՍ 1892

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍՐԸ

Գերմանիոյ կայսրը մեծ գործունէութիւն կը ցուցնէ այս պահուս։ Տէրութեան այլ և այլ կողմերը կը պտըտի իւր երիտասարդական ծանօթ աշխոյժով։ Ֆրանսական լրագիրք անմեկնելի կը գտնեն այս եռանդուն գործունէութիւն, բայց շատ մը գերման լրագիրք կը սքանչանան։ Ինչպէս Հեռագիրներն երեւցաւ, անցեալ շաբթուն երկուշաբթին անցուց Սաար գաւառին մէջ, Պառոն Սթումի մօտ, հռչակաւոր հանքատէրն որ նահապետական ոճով մը կը վարէ իւր գործաւորաց ստուար խումբն, և չի թոյլատրեր որ անոնք իրենց գործէն դատ ուրիշ գործերու խառնուին։ Կայսրն այս մեծ գործատիրոջ ընթացքին ու գործունէութեան հաւնելէն ետքն, յաջորդ օրն անցաւ Շվերին, իւր մեծ հօրաքրոջ յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելու, և չորեքշաբթի հասաւ Մեբեն, ուր հրացանաձգութեան փորձերը դիտեց, և երեկոյին Օլտենպուրկ ճաշեց։ Հինգշաբթի օր մէկ ժամ Փիալով գահժառանգ մեծ-դքսին մօտ, ուրկէ առաւօտ Վիլհէլմսհոֆէն հասաւ, ընդունեց զինուորական իշխանութիւններն, յետոյ Պլից պետական նաւը նստաւ, որուն կը հրամայէ իւր եղբայր Հայնրիխ իշխան, և գնաց Հէլկոլանտ նորաստաց կղզին, ու գիշերը նաւուն մէջ անցուց, ըստ որում քիչ յառաջ Անգլիայէն առնուած այն կղզի Ն. Կ. Վեհափառութիւնը պատշաճապէս հիւրընկալելու յարմար շէնք չի պարունակեր տակաւին, և անցեալ շաբաթ առաւօտ Նորտէնհամ ցամաք ելնելով, կիրակի Փոցտամ դարձաւ։ Ներկայ շաբաթն ևս իւր կայսերական ուղեւորութեանց ծրագիրն ունէր արդէն պատրաստ։ Իւր վերջին տկարութենէն ի վեր, կայսրն այսպիսի օդափոխութիւններ շատ օգտակար գտած է իրեն, և արդէն այնքան յոգնութեան տոկալն ևս կը ցուցնէ թէ կատարեալ առողջութիւն կը վայելէ այժմ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ռումպէրդօ Թագաւոր ըսեր է Ռուտինի մարքիզին թէ խնայութեան նպատակաւ իտալեան զօրաբանակաց թուոյն զեղչման ամենեւին չի կրնար հաւանիլ։ 1882ին էր որ այս զօրաբանակներ 10էն 12ի բարձրացան։ Այն ժամանակ Իտալիոյ և Աւստրիոյ միջեւ յարաբերութիւնք ձգտեալ էին յոյժ։ Իռէտէնդեան խնդրոյն պատճառաւ երկուց դրացեաց դարաւոր հակառակութիւնը սաստկացած էր, և կրնար վախցուիլ Իտալիոյ և Աւստրիոյ միջեւ նոր պատերազմէ մը։

Թագաւորին նախագահութեամբ զինուորական ատեան մը կազմուելով, յայտարարուեցաւ թէ տասն զօրաբանակներ չեն բաւեր, և երկու զօրաբանակ աւելի ունենալ պէտք է, ի հարկին մեծագոյն զօրութեամբ շարժել կարենալու համար ընդդէմ Աւստրիոյ։ Այսպէս ահա որոշուեցաւ զի տասն երկու զօրաբանակ ունենայ Իտալիա։ Գործին հետաքրքրաշարժ կողմն այս է որ նոյն 12 զօրաբանակներն այսօր անհրաժեշտապէս կարեւոր կը նկատուին ո՛չ թէ Աւստրիոյ դէմ պատերազմելու, այլ՝ իբրեւ Երրեակ Նիզակակցութեան անդամ՝ Աւստրիոյ օժանդակելու համար։

ԼՈՒԻ ՔՈՇՈՒԹ

Լուի Քոշութ անուանի Մաճառ մ՚է զոր պատկառանօք կը սիրեն իւր ազգակիցք Մաճառք, բայց չեն ուզեր գործի վրայ տեսնել զնա։ Եթէ առաջարկեն որ այս ծերունին յիշխանութիւն անցնի, գիտեն որ կը վշտացնեն իրենց արդի օրինաւոր հունգարական վարչութիւնն, որուն հետ Լուի Քոշութ անհաշտ մնացած է, 1848ի դէպքերէն ի վեր Հունգարիայէն մեկնած և այնուհետեւ վերադարձած չլլալով։ Լուի Քոշութ իւր ազգին և երկրին մէջ ամենաբարձր պաշտօնը վարած է. 1848ի ճգնաժամերուն մէջ վարչապետ եղած է լիազօր իշխանութեամբ, և յետ այն վճռական և պատմական պարտութեան, մեկնած է իւր երկրէն, ուր հաստատեալ նոր կացութիւնը չէ ընդունած։ Եւ յետոյ, թէեւ միշտ մտային աշխոյժ ունի, կը գրէ, կը կարդայ, բայց վերջապէս ծեր է Քոշութ, և գործնական կեանքի կամ յոգնութիւն պահանջող պաշտօնի չի յարմարիր։ Ուստի, թէեւ իւր անցեալ ծառայութեանց համար կը սիրեն զինք իւր հայրենակիցք, բայց ներկային մէջ ծառայութիւն մը չեն սպասեր իրմէ, և պաշտօն չեն առաջարկեր իրեն։ Այնու ամենայնիւ, Հունգարիոյ Նորակազմ Խորհրդարանին մէջ կայ Քոշութեան փոքրիկ կուսակցութիւն մը։

Հիմա Քոշութ Թուրին կ՚ապրի, և իւր հայրենակիցք ոմանք իրեն այցելեցին այս օրերս, 90րդ տարին մտնելուն առթիւ։ Քոշութ միշտ հետաքրքիր է հունգարական գործերու։ Կ՚աշխատի իւր յիշատակները խմբագրել, որոց վաճառումին իւր ապրուստի միակ միջոցն է այժմ, այն մարդուն որ ժամանակ մը Հունգարիոյ բոլոր գանձերը ձեռքին մէջ ունէր, և ամսականէն դատ փարա մը աւելի չէր գրպանած։ Աչքերը տկարացած են, բայց իւր ձայն նոյնքան հնչուն է որքան երբ իւր պերճախօսութեամբ կը հիացունէր իւր ունկնդիրներն յԱնգլիա և յԱմերիկա։

Լուի Քոշութի Հունգարիա դառնալուն Փեշթայի կամ Վիեննայի իշխանութիւնք արգելք մը չունին այժմ, բայց Քոշութ ինք կը պնդէ մնալ ուր որ է։ Եւ երբ Հունգարիա դառնալու խօսք բացուեցաւ իրեն՝ ծանուցանելով թէ իւր կամքէն դատ ուրիշ արգելք չկայ, ծերունին լացաւ, բայց որոշումը չփոխեց։ Իւր հիւրերէն մին մաղթեց քաջողջութիւն և երկարակեցութիւն, և Քոշութ պատասխանեց, «Առաջին մաղթանքին համար շնորհակալ եմ. գալով երկրորդին, մաղթել որ կեանքս երկարի՝ ինծ համար բարութիւն մը կամենալ չէ այլ ևս։»

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

Վեհ. Վիքթօրիա Թագուհին հարաւային Ֆրանսայէն մեկնելուն ուղղակի Տարմշտատ գնաց, և հոն մի քանի օր անցուց իւր դստեր՝ Ֆրետերիկ կայսրուհւոյն և իւր թոռանց հետ, իւր հանգուցեալ Ալիս աղջկան զաւակները։

Կ՚ըսուի թէ Ն. Վեհափառութեան նպատակն էր ընտանեկան հաշտութիւն մը գոյացնել իւր գերդաստանին գերման ճիւղին մէջ։

Վիլհէլմ կայսր Ֆրանքֆորդէ անցած է Թագուհւոյն Տարմշտատ ժամանելէն մի քանի ժամ յառաջ, բայց իւր ճամբան չէ փոխած, այնպէս որ մեծ-մայրն և թոռն չեն կրցած միմեանց ժամուն գտնուիլ որոշեալ տեղ մը եւ միասին նախաճաշել։ Կայսրը չէ կրցած Ֆրետերիկ կայսրուհին ևս տեսնել, որ մօտերն ի Հոմպուրկ կը բնակի։ Հետեւապէս, կանխաւ ծանուցեալ տեսակցութիւնք տեղի չեն ունեցած։ Թագուհւոյն այս անգամ ի Գերմանիա այցելութիւնք սոսկ մտերմական հանգամանք ունեցած է, և Անգլիոյ և Գերմանիոյ վեհապետաց միջեւ տեսակցութիւն տեղի չունենալով, պաշտօնական հանգամանք չէ առած։

ԱՐՄՏԵԱՑ ԽՆԴԻՐԸ

Յորմէ հետէ ռուսական սովն Եւրոպան կարօտ ըրաւ ամերիկեան և հնդկական ցորենին, Ամերիկայի և Հնդկաստանի հնձոյ վիճակն հետաքրքրութիւն կը շարժէ Եւրոպիոյ մէջ։ Փորձով ապացուցուեցաւ անգամ մ՚ևս թէ Եւրոպիոյ համար մեծ տարբերութիւն չըներ ռուսական արմտեաց անբաւական գալը. զի գնոց ամենամեծ տարբերութեամբ մը ամերիկեան և հնդկական ցորեանք պատրաստ են, Թուրքիոյ ցորեններէն դատ, որք շնորհիւ երկաթուղւոյ շինութեանց, աւելի դիւրաւ և աժան պիտի փոխադրուին այսուհետեւ։

Այս տարի Հնդկաստանի շատ մը կողմերը սաստիկ երաշտութիւն կը տիրէ, և անձրեւի մեծ խնդրանք կայ։ Ամեն օր Կալկաթայէ հեռագրեր կ՚ուղղուին յԱնգլիա՝ եկած կամ չեկած անձրեւին վրայ տեղեկութիւններ տալով։ Շատ տեղ անձրեւի պակասութեամբ ըմպելի ջրոյ մթերքն ևս նուազած է։ Միայն Մատրասի կուսակալութեան սահմանին մէջ, կառավարութիւնը 61 հազար երկրագործներու տարբեր գործ տուած է ապրուստ ճարելու համար։ Կառավարութիւնը նաեւ անտոկոս փոխատուութիւններ կ՚ընէ քաղաքային և գաւառային իշխանութեանց, որպէս զի քանի մը հազար մարդիկ բանեցնեն՝ հօրեր փորել տալու։ Հնդկաստանի անձրեւք ո՛չ միայն Եւրոպիոյ մէջ հացի գնոյն վրայ կարող են ազդել, այլ և տնտեսական, ընկերական ու քաղաքական նշանակութիւն ունին անգլ. մեծագոյն ստացուածքին համար։ Հնդկաստանի նիւթական խեղճութիւնն անտարբեր չի թողուր Անգլիացիները։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՔ

Քոնդուար Նասիոնալ տ՚էսքօնդ դրամատան բաժնեթուղթն 500 ֆր.ի կլոր գումարին շուրջ կը դեգերի։ Այս դրամատուն իւր մէջ պիտի ձուլէ Պանք տէ Տէբօ է Քոնդ Քուրան դրամատունն, որուն Քրէտիւ Էնտիւսթրիէլ դրամատան հետ ձուլումը մօտերս ի գլուխ ելաւ։ Երկուց ընկերութեանց բաժնետէրք մայիս 12/24ին ընդհանուր ժողովի հրաւիրեալ են, ձուլման սկզբունքին և պայմաններուն վրայ կանոնադրելու։ Պանք տէ Տէբոյի զուտ դրամագլուխը կը հաշուի 15 միլիոն 975 հազար ֆր։ Այս դրամատան 40 հազար բաժինք, որոց իւրաքանչիւրին 375 ֆրանք վճարած են բաժնետէրք, պիտի փոխանակուին նոր Ընկերութեան բաժնեթղթոց հետ՝ ամբողջովին վճարեալ։ Քոնդուարի բաժնեթղթոց վրայ մէկ քառորդի ևս վճարում պիտի պահանջուի բաժնետէրերէն, որովհետեւ սոյն բաժիններու անուանական գնոյն կէսը միայն վճարեալ է դեռ։ Յետ այս վճարման, 160,000 բաժնեթուղթք պիտի փոխանակուին 120,000 նոր բաժնեթղթոց հետ, ամբողջովին վճարեալ, որով Քոնդուարի դրամագլուխը պիտի բարձրանայ 75 միլիոն ֆր.ի, 150,000 բաժնի վրայ, իւրաքանչիւրն 500 ֆր.նոց ամբողջովին վճարեալ։ Քոնդուարի արդի պահեստից վրայ պիտի աւելնան 975,000 ֆր. զոր կը բերէ յիշեալ Պանքան, և ընդամենայն 4,867,111 ֆր.ի պիտի յանգին։

ԳԻՆԵԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ ԵՒՐՈՊԱ

Ըստ պաշտօնական տեղեկութեանց, 1891ին գլխաւոր գինեգործ երկրաց արտադրութիւնք հետեւեալ կերպիւ կը համեմատին 1890 տարւոյ արտադրութեանց հետ. (հաշիւք հարիւրալիտրի վրայ են, որ կ՚ընէ 78 քաշ օսմ.)

	1891	1890
Իտալիա	34,970,000	29,456,000
Ֆրանսա	30,139,555	27,416,327
Ալժէրի	4,058,412	2,844,130
Սպանիա	24,210,162	29,875,620

Միւս գինեւէտ երկրաց մէջ, 1891ի արտադրութիւնք հետեւեալ կերպիւ են.

Հունգարիա վեց միլիոն. Աւստրիա չորս. Գերմանիա չորս. փոքրիկն Փորթուգալ չորս միլիոն 600 հազար. Ռուսիա ընդ ամենայն երեք միլիոն 410 հազար. Սերպիա երեք միլիոն. Պուլկարիա երկու միլիոն 900 հազար. Թուրքիա (Կիպրոսի Քումմանտարիան ևս սովորական գինիներուն հետ մէկտեղ հաշուելով) երկուքուկէս միլիոն. Ռումանիա երկու միլիոն 100 հազար. Յունաստան մէկ միլիոն 700 հազար. Միացեալ Նահանգք մէկ միլիոն 520 հազար. Չիլի մէկ ու կէս միլիոն. Զուիցերիա մէկ միլիոն 211 հազար. Թունուզ 105 հազար. Պարսկաստան 28 հազար հարիւրալիտր։

(Մօնիթէօր Վինիքօլի հաշիւը կ՚երեւի թէ այն երկիրներէ արտածեալ գինիներուն քանակութիւնն է միայն, և ո՛չ թէ ամբողջական արտադրութիւնն, այսինքն տեղային սպառումի հաշուի մէջ դրուած չերեւիր, գէթ եւրոպեան գլխաւոր երկիրներէն դատ միւս երկիրներու մէջ։)

1890ին, այգիներն ի Ֆրանսա մէկ միլիոն 763,374 էքթառ տարածութիւն ունէին։ (Մէկ էքթառ 10 հազար քառ. մեդր է։) Ուրեմն, 1891ին, Ֆրանսացի այգեպանք մէկ էքթառ հողէն միջին հաշուով 17 հարիւրալիտր գինի ստացած են, և ընդհանուր արտադրութիւնն ալ վերջին 10 տարւոյ միջին քանակութենէն 688 հազար հարիւրալիտր աւելի եղած է։

Գիտէ՞ք այս գինեգործութիւն ինչ կը նշանակէ Ֆրանսայի համար։—1891ին արտադրեալ գինւոյ արժէքն էր Ֆրանսայի համար մէկ միլիառ ինն միլիոն ֆր. Ուրեմն, մէկ հարիւրալիտր (78 քաշ) ֆրանսական գինւոյ միջին գինն էր 33½ ֆր., այսինքն 2½ ֆր. աժան 1890ի գինւոյն բաղդատմամբ, շնորհիւ 1891ի բերքին առատութեան, որ 1890ի բերքէն 20 միլիոն ֆր. աւելի արժեց։ 1891ի ֆրանսական գինին ուրեք ուրեք 1890ի և 1889ի գինիներէն լաւագոյն էր։

Բայց այս տարուան (1892) բերքն հիմակուընէ աւրուած է կ՚ըսուի մեծաւ մասամբ։

ԷՏԻՍԸՆ ԵՒ ԱՊԱԳԱՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

«Սէքըր» լրագիրը համառօտիւ կը հրատարակէ խօսակցութիւն մը որ տեղի ունեցեր է Պ. Էտիսընի և Պ. Պինելոսի միջեւ, յորում ամերիկացի մեծ հնարագէտն, ակնարկելով ռուս-գերմանական պատերազմի մը կարելիութեան, հետեւեալն յայտարարեր է.

«Չեմ կրնար հասկնալ թէ ինչո՞ւ համար ոմանք ժամանակ կը կորսնեն՝ պատերազմի միջոցին աւերման սուղ և անգործածելի միջոցներ փորձելով։ Շնորհիւ ելեկտրական նորութեանց, Գերմանիոյ կայսրն իւր դրացեաց հետ ունեցած վէճերէն քաշուելու պատճառ չունենար։

—«Ի՞նչպէս, հարցուց Պ. Պինելոս։

—«Ըստ որում նորերս փոքր գործիք մը ի կատար ածի, որուն շնորհիւ նաւ մը կրնայ ինքնաշարժօրէն ուղղուիլ՝ կողմնացոյցի միջոցաւ։ Սկզբունքը շատ պարզ է. նաւուն յառաջակողմը կողմնացոյցով կը դարձունեմ դէպ այն կողմն ուր կ՚ուզեմ ուղղել զայն. կողմնացոյցին իւրաքանչիւր կողմն ելեքտրական շատ նուրբ կանոնաւորիչ մը կը դնեմ, այնպէս որ նաւուն մէկ մի չեղման ձախ և աջ, կողմնացոյցի ասեղին չեղումը կ՚ազդէ աջ կամ ձախ կողմի ելեկտրական գործիքին վրայ, որ ըստ կարգի կը հաղորդակցի նաւը շարժելու պաշտօն ունեցող մեքենային հետ, այնպէս մը դրուած որ անմիջապէս շիտակ ուղղութեան մէջ կը դնէ նաւը։ Այս կարգադրութիւն կը պաշտպանէ ամեն տեսակ թորփիլլաներու։ Բայց կարելի է յարմարցնել զայն օդինկէց ռումբերու ուղղութեան ևս։ Խօսքս այն օդապարիկներուն կամ օդաթիռ մեքենայից վրայ չէ. ամենեւին վստահութիւն չունիմ գործիքի մը վրայ որ հովերու քմահաճոյից կը յանձնէ զմարդ։ Կ՚ըսեն թէ օդաթիռ մեքենայները պէտք է ընդօրինակել բնութենէն. նմանիլ թռչնոց, ձկանց և տակաւին չեմ գիտեր ինչի՛ շարժմանց։ Բայց տեսէք իմ ձայնագիրս. Թիթեղեայ տախտակէ մը ուրիշ բան կա՞յ։ Իմ յղացած օդաթիռ մեքենաս անդրպետոին մէջ կը նետուի ո՛ր անկիւնէն որ ուզես. Ելեկտրական շարժիչով մը մղեալ է, որ կ՚ուղղէ զայն թեւերու միջոցաւ՝ դէպ ի որոշուած հեռաւորութիւն մը։ Ասկից յիսուն մղոն հեռին կ՚ենթադրեմ. կատարած փորձերէս կը հասկնամ թէ կրնամ այդ մեքենան բեռցնել 500 լիպրա թնդանօթային նիւթով և ասկից արձակել զայն ուզած կէտիս վրայ։ Բնականապէս, պէտք է ի նկատի առնեմ մթնոլորտային վիճակը՝ թնդանօթաձիգի մը պէս. բայց իմ փորձերս կ՚ապացուցանեն թէ կրնամ յաջողիլ ապահովապէս յաղթելու դժուարութեանց մեծ մասին։

«—Օրինակի համար, կ՚ըսէ այն ատեն Պ. Պինելոս, ենթադրեցէք որ Նիւ-Եորքն ըլլայ ձեր նպատակէտն։

«—Նիւ-Եորք 13 մղոն հեռի է մեր գտնուած տեղէն։ Եթէ պատերազմի ժամանակ զօրապետ ես ըլլամ, յանձն կ՚առնեմ ասկից արձակել ու և իցէ քանակութեամբ թնդանօթային նիւթ այդ պատերազմական դիրքերին մէջ։»

Այս պահուն, կը պատմէ այս տարօրինակ խօսակցութեան հաղորդիչը, Էտիսընի աչուըները փայլեցան, և գոչեց.

«Կուզէի որ Միացեալ-Նահանգներն պատերազմ մը ունենային օր մը որպէս զի գործնականօրէն կարենայի բացատրել այս երազս։ Նիւթերը ձեռքիս տակ ունիմ, և կրնամ պայմանագիրներ կնքել հազարաւոր գործարանատերանց հետ որք քանի մը օրէն հայթայթեն ինծ պէտք եղածը։

«—Բայց ի՞նչ պիտի ընէիք, եթէ Գերմանիոյ կայսեր ընդհանուր սպայակոյտի պետին ծրագիրն դուք շինել կոչուէիք։

«—Պատերազմը որոշուելէն առաջ ոչինչ.

—)(39)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԳՈՐԾԱՏԱՆ ՊԱՐԻԿԸ

Քլօտին արդէն հասկցած էր։

Ժէրօմ շարունակ աչուըներովը կը հարցնէր։

Ջաղացպանը շարժումն ըրաւ այն մարդուն որ իր որոշումը կուտայ անհաճոյ բան մը ընելու։

—Բարեկամներս, գիտէք որ շատ կը սիրեմ ձեզի, կարծեմ երկուքդ ալ չէք կասկածիր այս մասին, եւ գիտէք թէ յօժարակամ հաւանած էի տղաս ամուսնացունել ձեր Կապրիէլին հետ։

«Հա՛ ուրեմն, շարունակեց սաստիկ դժգոհութեան մը շեշտով, իմ սրիկայ տղաս ա՛լ չուզեր ամուսնանալ։

«Աւասիկ այսօր հոս գալուս պատճառն և այն բանը զոր այնքան դժուար էր ինծ ձեզ իմացունել։

Հիւանդը, գլուխն ինկած թիկնաթոռին յեցակին վրայ, ի ներքուստ մահացու հարուած մը ընդունած կ՚երեւէր։

Բայց, այս պահուս, երկու մարդոցմէ ոչ մին չէր զբաղեր անով։

Անտառապահը բացագանչութիւն մը արձակած էր որ կատաղութեան աղաղակի մը կը նմանէր։

—Աւելի աղէկ կ՚ընէք, Լըկրան, յարեց Ժէրօմ, եթէ ըսէք որ ձեր որդին ա՛լ Կապրիէլը չուզեր։

—Բայց ուրիշ մըն ա՛լ չուզեր. ալ ամուսնանալ չուզեր, լմնցա՞ւ։

—Պատճառ մը ունենալու է, ի՞նչ է, հարցուց Անկլատ որ, բազուկները խաչաձեւած կուրծքին վրայ, տնկուած էր ջաղացպանին դիմացը, իբր թէ հակառակորդի մը դէմը գտնուէր։

—Պատճա՞ռ մը, պատասխանեց Լըկրան, պատճառ մը չըսաւ ինծ,.. գէթ իր այդ ընթացքին համար բանաւոր բացատրութիւն մը չի կրցայ խլել բերնէն։

—Հա՛, այդ չափը կը բաւէ և շատ իսկ է, գոչեց Ժէրօմ խուլ ձայնով։

—Ժան չէ խօսած, կ՚ըսէր ինքնին Տիկ. Անկլատ, ա՛հ, աղնիւ երիտասարդ, հայրը բան մը չի գիտեր։

Դիտած էր ջաղացպանին դէմքը և ապահով եղած էր թէ Լըկրան անկեղծօրէն վշտացած էր եղածին վրայ։

Բայց Անկլատ ևս իր համոզումն ունէր և ինքնիրեն կ՚ըսէր թէ հայր ու որդի համաձայնած էին խզման համար, որ որոշուած էր առանց լուրջ պատճառի։

Իրաւունք չունէր զայրանալու իր բարեկամին դէմ, բայց սարսափելի կերպով նեղացած էր։

—Լաւ, կրկնեց, ձեր խօսքը ձեզ կը դարձունեմ, Լըկրան։

—Բարկացաք, Անկլատ, կը հասկնամ, եւ ես ալ ձեզ չափ բարկացած եմ։

Ջաղացպանը բարեւեց Տիկ. Անկլատը, յետոյ ձեռքն երկնցուց Ժէրօմին ըսելով.

—Յուսամ թէ ասկից ետքն ալ բարեկամ կը մնանք։

Անտառապահն, առանց պատասխանելու, ձեռքը ցրտութեամբ ջաղացպանին ձեռքին մէջ դրաւ։

Այս վերջինը մռմռաց.

—Մարդ իր տղոց հետ երբէք հանգիստ չըներ։

Եւ հասկնալով որ ալ բան մը չունէր ըսելու եւ լսելու, առաւ քալեց։

Անկլատ քանի մը վայրկեան մտածկոտ մնաց։ Աչուըներուն մէջ փայլակներ կային եւ շուրթերը կը սարսռային։

—Կնի՛կ, գոչեց, ջանալով զսպել կատաղութիւնն որ ուղեղը կ՚այրէր, եթէ իրա՛ւ մեր աղջկան վրայօք բան մը ծածկած ես ինծմէ, խոստովանելու վայրկեանն է։ Ա՛հ, խօսէ՛, խօսէ՛, խօսէ՛։

«Տեսնենք, ըսաւ դադարէ մը ետք, կը հասկնամ թէ դժուար կուգայ քեզ այնքան երկար ատեն բան մը ծածկելու յանցանքն ունենալդ. անշուշտ պատճառներ ունեցած ես. ուստի քեզ դէմ ոխ չունիմ։

Կամքի բուռն ճիգեր կ՚ընէր իր ձայնին շեշտը չափաւորելու համար։

—Կը հասկնամ, շարունակեց, թէ կը սիրես աղջիկդ. ես ալ քեզի չափ կը սիրեմ։ Բայց ես չունիմ մօր մը տկարութիւնը եւ չեմ ընդունիր որ թեթեւութեամբ գործ տեսնուի։ Չեմ գիտեր թէ ի՛նչ պատահած է։ Բայց քիչ մը միտքէս կ՚անցնի։ Երբ Կապրիէլ ա՛լ իր նամակներուն մէջ չէր խօսեր Ժան Լըկրանի վրայ, անշուշտ պատճառ մը կար։

«Քլօտին, այլեւս պէտք չէ որ լռես... Ա՛հ, չէ՞ս տեսներ որ ինքզինքս կուտեմ և...

Խօսքը չաւարտեց։

Խուլ ճիչ մը արձակելով, հիւանդին քով վազեց։

Խեղճ մայրը շնչահեղձութենէ բռնուած էր. ընդհատ շունչ մը, խորթումի պէս, դուրս կ՚ելնէր շրթերէն, որք տժգունած եւ ջղային կծկմամբ գալարուած էին։

Բայց տագնապը մէկ վայրկեան միայն տեւեց։ Եւ, երբ Ժէրօմ փութաց օգնել իր կնոջ, քաջասիրտ մարտիրոսն արդէն յաղթած էր իր տկարութեան եւ վերստացած էր իր զգայութիւնն ու ձայնը։

—Ժէրօմ, ըսաւ՝ տակաւին ճնշեալ ձայնով, մօտիկ բեր գլուխ։

«Պէտք չէ զայրանալ կատուի մը պէս որ չգիտեր իր անձին տէրն ըլլալ, այլ քաջութեամբ զինուելու է՝ բանաւոր մարդու մը պէս որ հանդարտ խիղճ ունի և որ գիտէ թէ իր պատիւը չպիտի արատաւորի։

Անտառապահն կտրեց անոր խօսքը գոչելով, ինքնիրմէ ելած և մարմինը ջղային ցնցման մը ենթակայ.

—Ի՞նչ ըսել կուզես, Քլօտին։ Ա՛հ, իմ պատի՞ւս կայ խնդրոյն մէջ։

Դժբաղդ մարդն ուժգնութեամբ կը սեղմէր գանկը, մարդու մը պէս որ յանկարծ կը շանթահարի անդարմանելի դժբախտութեան մը լուրէն եւ կը զգայ թէ պիտի խենդենայ։

Քլօտին Անկլատ որոշած էր հիմակ ամեն բան ըսել արդէն, պէտք էր այդ բանն ինչ որ ալ պատահէր։

—Ժէրօմ, յարեց, պէտք է որ հանդարտ ըլլաս։ Բոլոր պաղարիւնութեանդ պէտք ունիս՝ զիս մտիկ ընելու եւ աղէկ հասկնալու համար ըսելիքս։ Սիրելի բարեկամ, մեծ դժբախտութիւն մը հասած է մեզ կայծակի նման, եւ եթէ անմիջապէս չի մեռայ ես զայն իմացած ատենս, պատճառն այն է որ Աստուած կուզէ որ տակաւին մնամ այս աշխարհիս մէջ, նուիրական պաշտօն մը կատարելու համար։

—Քլօտին, կ՚աղաչեմ քեզ, բացագանչեց Ժէրօմ խելայեղ։

—Բարեկամս. հարուածը տարի ես, ես որ անկար կնիկ մըն եմ. որքան ալ սոսկալի ըլլայ, դուն պիտի տոկաս, ըստ որում մարդ ես։

«Ժէրօմ. մեր աղջիկը հրեշային ոճրի մը զոհ գացած է թշուառական մը [illegible], անզգա՞մ է մեր զաւակը։

Անտառապահը խուլ, սոսկալի մեծ ճիչ մը արձակեց։

Յետոյ, աչուըները տարապայման բացած, դէմքն այլայլած, բազուկները քովէ ի վար կախ, անշարժ եւ պաղ մնաց՝ մարմարէ զանգուածի մը պէս։

—Աւա՜ղ, խեղճ բարեկամս, խեղճ հայր, շարունակեց անդամալոյծը, աւասիկ ահաւելի ճշմարտութիւնն զոր կարծեցի թէ պէտք է ծածկեմ քենէ այնքան երկար ատեն։ Կապրիէլ հոս եկաւ այն օրն երբ դուն բացակայ էիր գողորսին գործին պատճառաւ. իմ ծունկերուս տակ, հեծեծելով, ամեն բան ըսաւ։ Ա՛հ, խե՜ղճ աղջիկը, բաւական տանջանքներ վերապահուած են իրեն համար։

«Ժան Լըկրանն ալ տեսաւ և ըսաւ նմա թէ պէտք էր հրաժարիլ իր գաղափարէն. աւասիկ աղնիւ երիտասարդին մեկնելուն և իր երկարատեւ բացակայութեան պատճառը, վասն զի միշտ կը սիրէ Կապրիէլը։

Անտառապահը շարունակ մտիկ կ՚ընէր առանց շարժում մը ընելու։

—Ժէրօմ, շարայարեց խեղճ մայրն անհաւատալի զօրութեամբ մը, Աստուծոյ առջեւ կ՚երդնում քեզ, Կապրիէլ յանցաւոր չէ, զոհ մըն է։

—Օ՛հ, ըրաւ Անկլատ, բռունցքը սեղմած։

—Ժէրօմ, երբ մեր զաւակն իմացուց ինծ իր դժբախտութիւնը, որ ամենունս է, երբ ամեն բան յայտնեց ինծ...

—Ի՞նչ ըրիր, հարցուց հայրը կոպուկ շեշտով։

—Բազկացս մէջ առի աղջիկս, որուն վրայ սեղմեցի զայն ինչպէս կ՚ընէի ժամանակաւ, երբ դերծ էր... պղծութենէ։ Եւ համբուրեցի զայն, խե՜ղճ զոհը, անուշիկ մարտիրոսը.. լաց, Ժէրօմ, օրհնեցի զայն։

(Շարունակելի)

գաղտնիքս կը պահեմ։ Եւ նոյն իսկ անգամ մը որ պատերազմին հրատարակուի, մէկը չի գիտնար խորհուրդս, վասն զի երկրին բոլոր մեքենագէտք ի դուր պիտի գործածուին չլինելու իմ մեքենայներուս այս ինչ կամ այն ինչ մասը, որք զինուորական զինաքանդներու մէջ միայն կը կցուին, կը լարուին։ Պատրաստութեան պէս, կ'արձակուին թշնամի զօրաց վերեւէն և անձրեւի պէս կը տեղան անոնց վրայ, և քանի մը չի ծառայեր անոնց դէմ կրակ ընել, քանի որ այն օդային զինուորական մեքենայք վար իյնալով կը ջախջախեն զանոնք որ կրակ ըրեր են անոնց վրայ։»

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ցունաստանի մէջ ընտրական պայքարն ամենայն սաստկութեամբ կը շարունակէ։ Պ. Տէլեանի, պաշտօնանկ եղած նախարարապետն, առջի օրն Աթէնք դառնալուն, մեծ բազմութիւն ընդ առաջ ելեր է, իւր կուսակցութեան համամիտ լինելով։ Քաղաքական կարեւոր հետեւանք կ'ակնկալուին երեսփոխանական այս նոր ընտրութիւններէն։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Հաշիւ եղած է թէ ամեն տարի հանքերէ արտադրեալ ոսկւոյն երկու երրորդ մասն և արծաթին կէսէն աւելին դրամի կը վերածուին։ Բայց արծաթն ոսկիէն շա՛տ աւելի կ'արտադրի, և կ'ողողէ հրապարակն։ Այս պատճառաւ տարուէ տարի արժէքէ ինկնալու վրայ է արծաթը։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՐԱԳԱՅՔ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ

Ապրիլ 14 թուով Տփղիսի լրագրաց տուած լուրերէն կ'իմանանք թէ ապրիլ 15 չորեքշաբթի օր Սինոդի նորընտիր անդամ Գեր. Աղաւնեան եպիսկոպոս Էջմիածնէ մեկնած է, ի Տփղիս նախագահելու նոր ընտրութեան, բաց որում Սինոդն անվստահութեան ցոյց մը կ'ընէ Տփղիսի Գեր. Առաջնորդին դէմ։ Ապրիլ 14ին Սինոդէն հեռագրուած է Տփղիսի կոնսիստորիա կոչուած կրօնական ժողովոյն որպէս զի Տփղիսէ ցրուեալ պատգամաւորները նորէն հրաւիրէ։ Ընտրութիւնը տեղի պիտի ունենար այս չորեքշաբթի ապրիլ 22ին, և ո՛չ թէ կիւրակի, ապրիլ 19ին, որպէս Մշակ ծանուցած էր յառաջագոյն։ Այս է անշուշտ պատճառն որ մեր երեկի թուով հրատարակեալ հեռագրերն եւս չորեքշաբթի ուղղուած են մեզ, նո՛յն աւուր ընտրութեան արդիւնքը ծանուցանելով։

Պատրիարքական Գեր. փոխանորդ Հայրն երէկ Դատական պաշտօնատունը գնաց և Եէնիգաբուի հրկիզելոց նպաստի բաշխման խնդրոյն առթիւ տեսակցեցաւ Նախարար Վսեմ. Րիզա փաշայի հետ։ Ն. Վսեմութիւն ծանոյց թէ այդ նպաստներու բաշխումը վաղը պիտի սկսի։

Կը լսենք թէ Ուսումնական Խորհրդոյ ատենապետ Վսեմ. Օհան էֆէնտի Պօղոսեան իւր զբաղմանց պատճառաւ հրաժարած է նոյն Խորհրդոյ անդամակցութենէն։

Մանչեսթըրի հոգեւոր հովուի ընտրութեան համար կրօնական ժողովոյ կողմէ պատրաստեալ ընտրելեաց ցանկին մէջ, զոր հրատարակեցինք նախընթաց օր, փոխանակ Արժ. Վահան Ծ. վարդապետ Յակոբեանի՝ սխալմամբ Արժ. Յակոբ Ծ. վարդապետ Աչոտի անունը յիշուած էր։

ՇԱԲԱԹՕՐԵԱՅ ԱՐԵՒԵԼՔ

Այս-ւելի վաղուան համարը, բաց ի իր սովորական նիւթերէն, կը պարունակէ նաև հետեւեալ յօդուածներ․

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱԿԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

ԱՆԳՂԻՈՅ ԳԱՐՈՒՆԸ—ԼՈՆՏՈՆԻ ՆԿԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՆ—ՏԻԵՐԻ ՆԱԽԱՀԱՆԳԻՍՏԸ—ՌՈՒՍԱՆ—ՀԱՅ ՊԱՏԿԵՐԱՀԱՆՔ Ի ՓԱՐԻԶ—ՊՏՈՅՏՔ։

Տ. ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

ՊԱԼԸՔԼԸԻ ԲԱՆԱՑԻՐԸ

Ա. ԶՕՊԱՆԵԱՆ

ՀԻՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ԹԻԼ, ԿՈԶՈՒԱԾ ԲԼՈՒՐՆԵՐԸ

Գ. ԽԱԶԻԿԵԱՆ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՐՁԱԳԱՆԳ ԱՌ ԱԼՓԱՍԼԱՆ

ԼՄՄԱ

ԱՊՐԻԼԻ ՍԷՐԸ

Վ. ՄԱԼԷԶԵԱՆ

ՃԱՇԱԿ ԹՈՒՐՔ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵԱՆ

ԿԱՄՔ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Հեղինակ Զիա Փաշա Թարգմ. (Ս. Խ.)

ՌՈՒՍՏԱՒՈՐ ՆԱԶԼԸ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

* * *

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՇՔ ԵՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Տ. Զ.

ԱՍՏԻ ԱՆՏԻ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Տնտեսական Խորհրդոյ Ատէ. Ներ. Վ. [illegible]

Իւսկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Սնոտակի մատակարարութեան միամեայ հաշուեցոյցն, 1891 յունվար 1է մինչ վերջ դեկտեմբերի նոյն տարւոյ ըստ օրինի Տնտես. Խորհրդոյ ներկայացուած և անոր յար եւ նման մի օրինակն յիշեալ եկեղեցւոյ բակին կախուած է ի տես թաղեցւոց։

Տնտեսական խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ յիշեալ թաղի պատուարժան ազգայնոց, որ նոյն հաշուեցոյցին վրայ եթէ որ և է դիտողութիւն կամ բողոք ունին, թուականէս մինչեւ 21 օր պայմանաժամու մէջ գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտես. Խորհրդոյ։

Սոյն պայմանաժամին լրումէն յետոյ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ։

Ներքին լուրեր

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր. Սպարապետն և Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարն երէկ կայս. պալատ գնացին և ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ոստիկանութեան Նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Թէնպէքիի Րէժիին տնօրէնն երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Երէկ, Յունաստանի Եօրկիոս Թագաւորին անուան տօնախմբութիւնն ըլլալով, առաւօտուն գոհաբանական աղօթք կարգադրուեցաւ Բերայի Բանաթիա եկեղեցւոյն մէջ։ Ներկայ էին հելլենական դեսպան Պ. Մավրոկորտաթօ՝ դեսպանատան եւ հիւպատոսարանի պաշտօնէից հետ և ռուսական դեսպան Պ. Նելիտոֆ։ Բերայի յունաց եպիսկոպոս Տ. Կեննատիոս պարագային յարմար քարոզ մը տուաւ։

Յաւարտ արարողութեանց, հելլենական դեսպանը, ռուսական դեսպանն և իրենց հետեւորդք դեսպանատուն գացին, ուր չքնաղ գան մը պատրաստուած էր։ Հելլէն գաղթականութեան երեւելիք դեսպանատուն ներկայանալով, խնդրեցին Պ. Մավրոկորտաթոյէ՝ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանել թագաւորին։

* * *

Միջօրէին, կայս. պալատան կողմէ արարողապետ Մունիր փաշա և առաջին թիկնապահ Մէնձէտ փաշա և Բ. Դրան կողմէ Վէքիլ էֆէնտի և Միքայէլ էֆէնտի Նիւլլապեան՝ թարգմանք Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին, հելլենական դեսպանատունն երթալով շնորհաւորեցին Եօրկիոս թագաւորին անուան տօնախմբութիւնը։

* *

Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղած է Եօրկիոս թագաւորին, որ ի պատասխանի, հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնած է։

ՍԱՔՍ ՄԷՅՆԻՆԿԷՆԻ ԻՇԽԱՆԸ

Սաքս Մէյնինկէնի իշխանն ու իշխանուհին, իրենց հետեւորդք և գերմանական դեսպանն ու աղջիկը չորեքշաբթի օրը շոգենաւակով Պէօյիւքտէրէ գնացին և անտի ձիով պտոյտ մը կատարեցին ի Պելկրատ և յետոյ Բերա վերադարձան։

Շաբաթ օր Սաքս Մէյնինկէն իշխանուհին երէկ Պոլսոյ կողմը պտոյտ մը կատարելէ յետոյ, Բերա դառնալով անգղիական դեսպանատունը գնաց և ներկայ գտնուեցաւ դեսպան Սըր Ֆրանք Թօռնի կողմէ ի պատիւ իրեն տրուած հացկերոյթին։

Ն. Բարձրութիւն փափաք յայտնած ըլլալով տեսնել արեւելեան հարսանեաց արարողութիւն մը, երէկ՝ ընկերակցութեամբ Հօպէ փաշայի կնոջ՝ Ներքին գործոց նախկին Նախարար Սայիտ էֆէնտիի ապարանքը գնաց և ներկայ գտնուեցաւ նորա որդւոյն՝ Ջէլմինէի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Մէնձէտ Ղալիպ պէյի հարսանեաց հանդէսին։

Իշխանուհին և իւր հետեւորդք ընդունուեցան արժանաւայել պատուիներով և պատուասիրուեցան։

ԽԸՏՐԷԼԷԶ

Երէկ, Խըտրէլէզի առաջին օրն ըլլալով, կայսերական հրամանաւ գառնուկի միս, հերկա և այլ կերակուրներ բաշխուեցան բոլոր զինուորաց, որք բարեմաղթութիւններ ըրին վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Զինուորներու բաշխուած գառնուկի մսէն իւրաքանչիւր վաշտի տրուելիքներուն մէկ մէկ մասն իբրեւ նմոյշ մատուցուեցան Ն. Վեհափառութեան, որ դրամական պարգեւներ շնորհեց զայնս մատուցանողներուն։

—Ոստիկանութեան Նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյ երէկ գառնուկի միս բաշխել տուաւ կեդրոնական բանտին, Ոստիկանութեան Դրան բանտին, ու կանանց յատուկ բանտին մէջ գտնուող բանտարկելոց, որք բարեմաղթութիւններ ըրին վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

—Երէկ, Խըտրէլէզի առթիւ բազմաւոր բազմութիւն մը հաւաքուած էր ի Հայտար փաշա, ի Քեաղըտխանէ, Յօք Մէյտան, ի Զըրըրկէ և այլ զբօսավայրերու մէջ։

—Նախընթաց գիշեր բազմաթիւ հիւանդոտ ու անտացեալ անձինք, ըստ ժողովրդական հնաւանդ սովորութեան ի Գասըմ փաշա Զիւրիւկլիք անուն տեղն երթալով խոտեր հաւաքեցին որք անհրաժեշտ նկատուած են այլ և այլ հիւանդութեանց ի դարման։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Կայս. հրամանաւ՝ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունի խորհրդակցել Պ. Ըլի Լէօնի կողմէ մատուցեալ ելմտական ծրագրոյն վրայ, երէկ վերստին ինհաս գումարեցաւ և խորհրդակցութիւններ կատարեց։

Ըստ տեղեկութեանց Սապահի, հին պարտուց փոփոխեալ արժէթղթոց տէրք իրենց կամքին թողուած են փոխարկութեան գործին մէջ, և եթէ ուզեն, պիտի կրնան մինչ քսանեւմէկերրորդ դարը պահել իրենց արժէթղթերը։

Յանձնաժողովը փութով առաջ կը տանի այդ ծրագրի քննութիւնը և իւր տեղեկագիրը պատրաստելով պիտի յանձնէ Նախարարաց Խորհուրդին, որ եթէ ընդունելի դատէ, անմիջապէս պիտի մատուցանէ զայն ի կայս. պալատ։ Եթէ ծրագիրը վաւերանայ և կայս. Իրատէով գործադրութիւնն հրամայուի, միայն փոխարկութեան գործողութեանց խնդիրը պիտի մնայ և այս խնդիրն ալ ո և է դժուարութեան չպիտի հանդիպի՝ Օսմ. կայս. Պանքային կողմէ ըլլալիք ելմտական աջակցութեան հետեւանօք։

Կը հերքուի այն զրոյց թէ Ռումէլիի երկաթուղւոյ պարտատոմսք եւս կը գտնուին փոխոխելի արժէթղթոց մէջ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Մայրաքաղաքիս իտալական դեսպան Պ. Րէսման, որ Փարիզի իտալական դեսպան անուանուած է, մէկ շաբաթէն իւր նոր պաշտօնատեղին Փարիզ պիտի ուղեւորի։

ՀԱՄԻՏԻՅԷ ՀԵԾԵԼԱԳՈՒՆԴԸ

Ապրիլ 19ին Տիարպէքիրի բերդէն դուրս զօրանոցին առջեւ հանդիսաւորապէս տեղի ունեցեր է Միլլի Աշիրէթի ցեղապետին կողմէ կազմեալ Համիտիէ 36րդ հեծելագունդին սպայից ու զինուորաց երդման արարողութիւնն ի ներկայութեան Դ. զօրաբանակին հրամանատար Զէքի փաշայի, որ Տիարպէքիր կը գտնուի, Նահանգին կուսակալ Սըրրը փաշայի, այլ պաշտօնէից և ժողովրդեան խուռն բազմութեան մը։ Զէքի փաշա նախ բանախօսութիւն մը ընելով բացատրեր է Վեհ. Սուլթանի հրամաններն ու բաղձանքներն։ Յաւարտ բանախօսութեան, տեղւոյն Միւֆթին հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըրեր է վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին և զինուորք ու ներկայք «Փատիշահըմ չօք եաշա» գոչեր են։ Յետոյ տեղի ունեցեր է սպայից ու զինուորաց երդման արարողութիւնն, յաւարտ որոյ մրցանքներ կատարուեր են։ Այդ միջոցին հեծելագունդն այլ և այլ ձեւերով լուսանկարներն առնուեր են, որք պիտի մատուցուին Վեհ. Սուլթանին։

ՄԱՀՈՒ ՊԱՏԻԺ

Կը յիշուի թէ տարի մը առաջ ի Լիւլէ Պուրկազ Հասան անուն մարդ մը սպաննած էր տեղւոյն ելմտական պաշտօնեայն, աղջիկը, տղաքները և սպասուհին։ Հասան դատուելով մահուան դատապարտուած էր, և այս վճիռ Վճռաբեկ ատենին կողմէ վաւերացուելով կայս. Իրատէ մը հրամայուած էր մահու պատժոյն գործադրութիւնը։

Արդ, Ադրիանուպոլսէն կը գրեն առ «Սաատէթ» թէ այս չորեքշաբթի օր մահու պատիժը գործադրուեր է ի Լիւլէ Պուրկազ սպաննելոց տանն առջեւ։

ՏԱՐԱԲԱԽՏ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆԸ

Արաբկիրցի Խալիլ անուն համբաւաւոր մուրացկանը, որ անգամ մը ամուսնացեր էր յԱրաբկիր, Կ. Պոլիս գալով երկրորդ անգամ ամուսնացած էր, ժամանակաւ կողոպտուած էր իր կնոջ կողմէ, որ կ'երթը դրած էր իր հետ տանելով 70 օսմ. ոսկւոյ գումար մը, զոր Խալիլ իւր սենեկին ձեղունին մէկ ճեղքին մէջ էր պահած։ Հարուածը սաստիկ կրած էր, բայց Խալիլ մխիթարուած էր և մխիթարուելով հանդերձ, երկրորդ գումար մըն ալ ձեռք անցուցած էր 50 ոսկւոյ, զոր առաջինէն աւելի խնամով կը պահէր։

Բայց մուրացկանն ալ ոչ նուազ մարդ է։ Խալիլ զգաց որ իր վրայ կը ծանրանայ մենութեան տխրութիւնը, այնու զի անձամբ և երկիցս արդէն զգացած էր թէ քանի՜ հեշտին է կնոջ արարածներու կենակցութիւն, մանաւանդ սկիզբները։ Ուստի վճռեց երրորդ մեղրալուսին մը և ամուսնացաւ գաղթականի մը տասն եւ չորս տարեկան դեռատի աղջկան հետ։ Այս շրջանին պարագայներն որչափ ալ շահեկան ըլլան, կ'անցնինք եւ կը յիշենք պարագայ մը որ յաջս Խալիլի ամենամեծ կարեւորութիւն ունեցաւ։ Իր երրորդ կինը, գիտնալով ստակին ինչ ագուոր բան ըլլալը, գողցաւ 55 ոսկին եւ կ'երթը դրաւ իր նախորդին պէս, թողլով Խալիլն որ իր կարմրուկներուն վրայ խորհրդածէ։

Տարաբախտ ամուսնութեան այս զոհը երկու դատ բացած է իր երկու կիներուն դէմ։ (Ստամպուլ)

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ

Սելանիկէն կը գրեն առ «Մոնիթէօռ» ապրիլ 20 թուականաւ․

«Ապրիլ 17ին, տասն և մէկ աւազակներու խումբ մը, առաջնորդութեամբ հռչակաւոր Սթեֆանօ գաղթականին, Վարտարէն անցաւ, Տէմիր-Գաբու գիւղին մօտ, և պաշարեց Տէիրմէն Չիֆթլիկը, որ կը գտնուի Տըրնօքճեօյին մօտ։ Տէիրմէն-Գափուի իշխանութիւնը, աւազակաց ներկայութիւնն իմանալով, հեռագրեց ի Կիւէվկիւլի, ուրկէ հազարապետը, վաշտ մը զօրաց գլուխն անցած, անմիջապէս ճամբայ ելաւ չարագործները ձերբակալելու։

Անտառաց և Հանքաց վարժարանի բարձրագոյն դասի աշակերտք՝ թուով տասն և մէկ, իրենց ուսուցիչներով նախընթաց օր Գարասի գնացին տեղւոյն անտառաց մէջ գործնական փորձեր կատարելու և քարտէսներ պատրաստելու համար։

—Մաքսային վերատեսչութեան խորհրդական Պէյթրամ էֆէնտի երէկ Գերմանիա ուղեւորեցաւ արձակուրդով։

—Ռուսական դեսպան Պ. Նելիտոֆ երէկ Կղզիներու կողմը պտոյտ մը կատարեց դեսպանատան պահակ շոգենաւով։

—Մախսուսէի «Սէօյիւտլի» շոգենաւն, որ Սինօպի առջեւ խրած էր մշուշին պատճառաւ, ազատուեր է։

—Երէկ ժամ 4ին ի Բերա, Այնալը Չէշմէ, Թօրունն փողոցին մէջ հրդեհ ծագելով քարուկիր տուն մը այրեցաւ։

—Կարինէն կը գրեն թէ, կ'ըսէ «Սապահ» թղթատարի պայուսակներն, որք ցարդ սուրհանդակի միջոցաւ կը ղրկուէին, յետ այսօրիկ կառքով պիտի ղրկուին։

—Պոլսոյ ոստիկանապետ Ակեաֆ պէյ հիւանդ ըլլալով մէկ քանի օրէ ի վեր իւր պաշտօնատեղին չերթար։

—Ռումէլի Ֆէնէրի միւտիրը տեղեկանալով որ հինգ հոգիէ բաղկացեալ գողերու խումբ մը տեղւոյն յունաց եկեղեցւոյն մօտ պահուած է, ոստիկան-զինուորներ ղրկեր է այդ գողերը ձերբակալելու համար։ Գողերը դիմադրելով զէնքի դիմեր և ոստիկան-զինուորք ալ փոխադարձաբար զէնքով պատասխաներ են, որով գողերէ մին վիրաւորուեր և բոլորն ալ ձերբակալուեր են։

—Նախընթաց իրիկուն, ի Նշան Թաշ նորակառոյց շէնքի մը վրայ աշխատող Տիմիդրի անուն գործաւոր մը աշխատած տեղէն վար իյնալով մեռաւ։

—Թաղապետութեան Դ. շրջանակին (Պէշիքթաշ) առաջին երկրաչափ Հաճի Պեքիր էֆէնտի Քաղաքապետութեան պաշտօնատունը փոխադրուած և իրեն յաջորդած է նոյն պաշտօնատան երկրաչափներէն Հաճի Թահիր էֆէնտին։

—Երէկ Օտեսայէն մայրաքաղաքս եկան 55 հրեայ գաղթականներ։

—Առողջապահական վարչութեան եկած տեղեկութեան մը համաձայն՝ Աֆղանիստանի մէջ հնախտը թեթեւցեր է։

—Հայտար-Փաշայի երկաթուղւոյ կառախումբերէ մին երէկ Գըզըլ-Թօփրաքէ անցած պահուն եռեւի վակօնը ճամբէն ելաւ, սակայն ո և է արկած չը պատահեցաւ։

—Պարտիզակցի Օննիկի սպանիչն Լեւոն՝ որուն ձերբակալման պարագայներն երէկ պատմեցինք, իւր ոճիրը խոստովանած ըլլալով, նախնական քննութիւնները պարունակող գրութիւնք ի մօտոյ պիտի յանձնուին ձեռնհաս իշխանութեան։

—Ըստ տեղեկութեան «Թարիգ»ի, Ամասիոյ գաւառին վճռագրոց նախորդ գործադիր պաշտօնեայ Հասան էֆէնտի, որ իւր պաշտօնին մէջ գործած զեղծումներուն պատճառաւ դատաստանի ենթարկուած էր, դատապարտուեր է պաշտօնազրկութեան և երեք ամսուան բանտարկութեան։

—Երէկ, ի Գասըմ Փաշա, Թուրք աղջիկ մը տան ջրհորէն ջուր քաշած պահուն չուանը փրթեր ու աղջիկը դոյլին հետ մէկտեղ ջրհորին մէջ ինկեր է, սակայն Սայիտ էֆէնտի անուն նաւային սպայ մը օգնութեան փութալով ողջ առողջ ազատեր է զնա։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Անցեալ ապրիլ ամսոյ 1 ի վիճակահանութենէն Ռումէլիի պարտաթղթոց շահած թիւերն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ, իրենց ինկած պարգեւներն ու գլխամասերը պիտի վճարուին 58 առ 100 ի հաշուով, ներկայ մայիս ամսոյ 1 էն։

Միեւնոյն ժամանակ իրենց պիտի յանձնուի վկայագիր մը որով իրաւունք պիտի ունենան վճարեալ քանակութեան բարձրացման, ըստ այն փոփոխմանց զորս անցեալ փետրուար 8/20 ին Հանրային Պարտուց վարչական խորհուրդը առաջարկած էր Ռումէլիի պարտաթղթոց կարգադրութեան մասին, որք գործադրելի պիտի լինէին ներկայ տարւոյս մարտ 1/13է անդին։

Յիշեալ վկայագիրն այն ատեն միայն արժէք պիտի ունենայ երբ խորհրդին առաջարկութիւնը պէտք եղած բոլոր հաւանութիւններն ստանայ։ 1—2

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ
Այս գիշեր՝
LE Dr. JOJO
գոմէտի երեք արարուածով։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

Անգլիոյ Պանքային երէկ հինգշաբթի (5 մայիս) հրատարակեալ շաբաթական հաշուեկշիռն հետեւեալ տարբերութիւնները կը ցուցնէ, բաղդատմամբ երկու շաբաթ առաջուան․

Պատրաստ մետաղադրամէն պակսած է 59 հազար անգլ. ոսկի.

Պանքատոմսերու պահեստին վրայ աւելցած է 646 հազար ոսկի.

Պանձիլի փոխանակագրաց և այլ առեւտրական թղթոց մթերքէն պակսած է 354 հազար անգլ. ոսկի։

Հետեւապէս, Անգլիոյ Պանքային դիրքը վերջին եօթնեկին մէջ աննպաստ եղած է, քանի որ իւր պահեստք այժմ այնպէս կը համեմատին իւր յանձնառութեանց ինչպէս 41 $^{21}/_{31}$ կը համեմատի առ հարիւր։ Նախորդ շաբթուան համեմատութիւնն էր 42 $^{9}/_{32}$ առ հարիւր։

Այս պայմանաց մէջ, Անգլիոյ Պանքային Տնօրէն Խորհուրդն իւր երէկ, հինգշաբթի աւուր նիստին մէջ որոշեց զեղչի սակը 100 էն 2 պահել։

ՎԻԵՆՆԱ, 5 մայիս.—«Փօլիթիշէ Քօրէսփօնտէնց» կ'իմանայ Պելկրատէ թէ պատերազմական նախարարն հրամայած է շարունակել սերպեւպուլկար սահմանագըլխին ամրութեանց շինութիւնները եւ կոչել առաջին կարգի տեղային զօրքեր՝ 30 օրուան ռազմափորձերուն համար։ Միեւնոյն ժամանակ տրուած այս որոշումներ մտահոգութիւն ազդած են՝ առանց իրաւացի պատճառի, վասն զի ամրութեանց շինութիւնք երկար ատենէ ի վեր սկսուած են արդէն և տեղային զօրաց կոչումն ալ սովորական տնօրինութիւն մըն է որ ամեն տարի կը կատարուի։

—«Նայէ Ֆրայէ Փրեսէ» կը ծանուցանէ թէ Հերպէրթ տը Պիզմարք կոմսն ի Վիէննէ նշանուեր է Մարկրիթ Հոյոս կոմսուհւոյն հետ։

ՔԱՆՇԹԱԹ (Վիւրթեմպէրկ), 5.—Սթրասս և ընկ. գրիչի գործարանը կ'այրի։ Բազմաթիւ գործաւորք և գործաւորուհիք չի կրնալով փախչիլ հաւանօրէն կորան։ Մեռեալներու թիւը տակաւին յայտնի չէ։

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 5—Կայս. գերդաստանը մայիս 21ին պիտի մեկնի ի Քոբէնհակ։

—Հաղորդակցութեանց նախարար Պ. Վիթէ անդամ ընտրուեցաւ Պ. Ապազայի նախագահութեամբ կազմուած ցորեններու յանձնաժողովին։ Յանձնաժողովը միաձայնութեամբ նպաստաւոր կարծիք յայտնեց եգիպտացորենի և վարսակի արտածման արտօնութեան համար Ռիկայէ, Լիպաւէ և Ռեվալէ։

—Կը հաւաստեն թէ Պառոն Հիրշի առաջարկութիւնն ի մասին հրէից գաղթականութեան, սկզբամբ ընդունուած է նախարարաց յանձնախմբին կողմէ։ Օրինագծին խմբագրութեան մէջ փոփոխութիւններ պէտք ըլլալով ներմուծել, վերջնական որոշում չէ տրուած։

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 5.—Նովոյէ Վրեմիա կ'ըսէ թէ Կ. Պոլսոյ պուլկար գործակատար Պ. Տիմիդրովի ռուս դեսպան Պ. Նելիտովի կողմէ ընդունելութեան չափազանց կարեւորութիւն տրուած է։ Պ. Նելիտով չէր ուզեր խուսափիլ այս տեսակցութենէ, զոր թախանձանօք կը խնդրէր գործակատարը։ Պ. Նելիտով յայտարարեր է թէ Ռուսիա չպիտի ճանչէ Պուլկարիոյ արդի կառավարութիւնը։

ՀՌՈՄ, 5.—Իտալեան կառավարութիւնն հարցուց Բ. Դրան թէ Լիզպոնի այժմեան իտալական դեսպան Պ. Տէ Քօլլոպիանոյի Կ. Պոլսոյ դեսպան անուանումը հաճելի կը լինի՞ Վեհ. Սուլթանին։

ՀՌՈՄ, 4.—Երեսփ. ժողովոյ մէջ Պ. Ռուտինի նախարարական տագնապին ելքը պատմեց, և ծանոյց թէ կառավարութիւնը խնայութիւններ պիտի առաջարկէ զինուորական ծախուց մէջ, ժառանգութեանց տուրքի փոփոխում, լուցկիի մենավաճառ, ևն։ Տագնապին վերաբերեալ հարցապնդումներ ետ առնուեցան։ Առանձնաբար ոմանք նախարարութեան դէմ խօսեցան։ Վճռաբանութեան շարունակութիւնը վաղուան մնաց։ Նախարարապետը ներկայեց Եգիպտոսի և Զուիցերիոյ հետ առեւտրական դաշնագրոց ծրագրերն, և Նոր Օրլէանի խնդրոյն կարգադրման վերաբերեալ թուղթերը։

ԱՆԿՈՒՄ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

—Երեսփ. ժողովը 185ի դէմ 193 քուէով մերժեց Պ. Կրիմալտիի կողմէ ներկայացեալ օրակարգ մը, որով կը յայտարարուէր թէ ժողովը կ'ընդունի Ռուտինի մարքիզին երեկուան յայտարարութիւնները։ Այս քուէարկութեան վճռոյն առջեւ, Պ. Ռուտինի ծանոյց թէ թագաւորին հրամանին պիտի սպասէ։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 24 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՑ

3 ամիս Լոնտոնի վրայ		110 7/16
» Փարիզի		22 85

Օսմանեան Փոնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միջ. Գ. Սերի]		22 06
Բերայի մէջ		— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	22 09
Կէս օրին	»	22 07
Թահվիլ-ի-Թէ Օսմանիէ երէկ երեկոյ		83 11
»	փամ. 5ին	83 10

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սերի	49 25
»	B. »	28 30
»	C. »	22 09

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լ.	4 15
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 32
Պանք տը Քօնս.	» »	4 31
Սօս. [illegible] է վափէօր	» »	4 22
Րէժի	» »	16 01
Թրամուէյ	» »	5 77 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	80 12 1/2
Բաժնեթուղթ Լավրիոմի Գ. Կ.		94

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 5 Մայիս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97 15
» » 4 1/2 %	105
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սերի Գ.	20 27
» Երկաթուղի	79 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք	366 25
Պանք Օթօման	571 56
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	— —
Գրէտի Լիօնէ	774
Իտալական Ռանթ 5 %	89 75
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	425 62
Եգիպտական միացեալ	495 62
Օսմ. Մաքս. ապ. [illegible]	425 62
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	388 75
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 16 1/2

ԼՈՆՏՈՆ, 5

Անգլ. քօնսօլիտէ	97 18
Օսմ. » Սերի Դ.	20 06
» » » Ա.	50 50
» » » Բ.	28 75
» » » Գ.	20 06
Փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթօման	12 75
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	96 25
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	90 12
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	104
Իտալական 1890	95 06
Լոմպ. երկաթուղի	20 1/2
[illegible] երկաթուղի	10 7/8
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 324

ՎԻԵՆՆԱ, 5

Օսմանեան երկաթուղի	39 25
» Րէժիի բաժնեթուղթք	173 75
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	120 20
» Փարիզի »	47 60

ՊԵՐԼԻՆ 5

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 355
» Փարիզի »	80 90
Ռուսկ. թղթադրամ	215 50
Օսմանեան Երկաթուղի	79 60
Օսմ. քօնսօլիտէ Սերի Գ.	20 20
Օսմ. Րէժի	185 70

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՆԱՄԱԿ ՄԸ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԷՆ ԵՒ ԳԱՂՂԻԱՅԷՆ

Ինչպէս ամեն տեղ՝ ի Գերմանիա եւս դասական հնութեանց գիտութիւնը՝ մասնաւորապէս այս վերջին ամիսներուն մէջ, շատ զբաղեցաւ Եգիպտոսի նորագիւտ և զարմանալի հնութեանց վրայ։ Գարնան լուսընթացին Արիստոտելի Աթենացւոց Սահմանադրութեան գիւտը՝ անցեալ ամսուան վերջերը՝ Քէնիոնի որ զայն գտաւ՝ գրչին արդիւնք երկասիրութիւն մը ստացանք Classical text from the papyri in the British Museum, London 1891։

Այս հատորին ամենէն աւելի կարեւոր և շահագրգիռ մասը՝ առաջինն է, յորում Հերոդասի կամ Հերոնդասի եօթը չափական տաղերը կան եւ ութերորդին մ'ալ միայն մէկ մասը. Քէնիոնի պապիրն օրինակեր էր, ինչպէս որ էր առանց ուղղելու գրութեան և ուղղագրութեան սխալները. ոչ չէտ և ոչ կէտ աւելցուցեր է, բառերու բաժանմունքն ալ ձեռագրին մէջ ինչպէս է՝ այնպէս թողուցեր է։ Քէնիոնի ճիշտ այս հատորը հրատարակած ժամանակ՝ Ռութերֆորդի հրատարակութիւնն ալ լոյս տեսաւ, սակայն վերջինս վեր ի վերոյ և անճիշտ է. ուստի Գերմանացի գիտնականք ուսումնասիրեցին այս տաղերը՝ և զանազան թերթերու մէջ անոնց բնագիրն ալ հրատարակեցին. օրինակի համար՝ Ֆրանց Պիւքլեր առաջին տաղը հրատարակեց Rheinisches Museum, Կ. Բայսպել չորրորդը և վեցերորդը Հէրմէս մէջ. Ա. Կերբէ և Օ. Կրուզեր երրորդը Wochenschrift für Classische Philologie. Քէնիոնի հատորին միացած մասը՝ կը բովանդակէ Իպերիդեայ ընդդէմ Փիլիպպիդեայ ճառի մը բաւական երկար մաս մը. որ ըստ տեսութեան Պերլինի ճեմարանին անդամ Բէօկլերի՝ խօսուած պէտք է ըլլայ 336—335ին ձմեռը. ասկից զատ՝ Տրիփոնի յանուարէն քերականութեան աննշան և տարրական փոքրիկ հատուած մը, որ շատ տարի առաջ գտնուած ձեռագիր Իսէոկրատի մը վերջին ճակատին վրայ գտնուած էր. Իսէոկրատի գրոց ուրիշ ձեռագիրներ ալ կը գտնուին, որոց վրայ տեսնուած է այս քերականութեան մեծ մասը, սակայն այն պարագան գրչագրին քննադատական արժէքը չի յաւելուր։ Ընդհակառակն այս տեսակէտով մեծ արժէք ունին Իսոկրատայ Խաղաղութեան վրայ գրած ճառին ձեռագիրներն, և սոյն Դիմոսթենեայ երրորդ նամակը. այս ձեռագիրները՝ նշանաւոր գիտնոց բրած սրբագրութիւնքն ոչ միայն կը հաստատեն՝ այլ նաեւ կը ցուցնեն որ այս հեղինակաց հետ ընտրական քննադատութեամբ պէտք է վարուիլ. վասն զի մեր ունեցած ձեռագիրք երբեմն միոյ և երբեմն ալ միւսոյն համաձայն են։

Քէնիոնի հրատարակած պապիրներըը՝ շատ շատ հռովմայեցւոց կայսերութեան սկիզբը կը հասնին. ընդհակառակն Ֆլինտերս Փէդրիի պապիրներու հաւաքումը՝ զորս հրատարակեց վերջերս Մահաֆֆի, ամենն ալ առանց բացառութեան Քրիստոսէ երեք դար առաջ են. ասոնք ի Ֆայում գտնուեցան, որ Նախկին գաղթականութիւն էր Արսինոէի, և մումիաները պատատելու գործածուած էին · գտնողները ամենայն խնամքով զանոնք քակելով՝ շատ ճոխ և կարեւոր արդիւնք յառաջ բերին ։ Ասոնց մէջէն մեզի ծանօթ՝ Եւրիպիդէսի Անտիոպէ ողբերգութեան երկայն կտորներ գտնուեցան · ողբերգութեան վերջին մասէն՝ գրեթէ 120 տող · այս գիւտս՝ միջին Իտալիոյ մէջ գտնուած անօթոյ մը և Իգինոսի առաւելով՝ Նոր գիտնականաց լրացուցածն՝ հաստատեց լիուլի · Նոյնպէս և թերեւս աւելի յարգի և հետաքրքրական են Փեդոնի ձեռագրի մը կտորներն · այս պապիրը՝ շատ հին է, գրեթէ 300 ին, այսինքն Պղատոնի մահուընէն գրեթէ 50 տարի վերջը ։ Սա շատ կը զանազանի մեր ունեցած ձեռագիրներէն, ինչպէս ծանօթ է՝ համաձայն են Տիբերիոս կայսեր ժամանակակից Տրասիղոսի օրինակին հետ · սակայն յայտնի կը տեսնուի որ աղեքսանդրեան բանասէրք՝ որոց պարտական ենք մեր Պղատոնի բնագիրը, սրամիտ քննութեամբ զատեր են իրենց նիւթը և զայն ամենեւին չեն փոփոխած կամ այլայլած, ինչպէս որ կը կարծուէր այս պապիրէն պատճառաւ · որովհետեւ սորա ընթերցումը՝ ոչ մէկ կերպով Նախադաս համարելի է քան զայլ մեր ձեռագիրս ։ Աղեքսանդրեան բանասիրաց մի եւ նոյն քննադատական գործունէութիւնը կը տեսնուի նաեւ ուրիշ պապիրի մը վրայ՝ որ Իլիականի ԺԱ երգին ինչ ինչ տողերը կը բովանդակէ · այս բնագիրս Զենոդոտէ շատ առաջ է, և այնպիսի տողեր կան մէջը՝ որ մեզի չեն աւանդուած ոչ հոմերական և ոչ իսկ այլ ձեռագրաց մէջ · և յիրաւի կը թուի թէ աղեքսանդրեան օրինակաց վրայէն առնուած է · զայս կը հաստատէ նաեւ Նոր բանասիրաց կարծիքը աղեքսանդրեան բանասիրութեան նկատմամբ ։ Մահաֆֆիի հրատարակութիւնը՝ ուրիշ գործոց հատածներ, բազմաթիւ յիշատակարաններ և Արսինոէի գաղթականութեան վերաբերեալ մասնական գործեր կը պարունակէ · օրինակի համար, գաղթականաց և զինուորականաց նամակներն և կտակները, յորոց ոմանք զուարճալի՝ բայց միանգամայն շատ կարեւոր են պտղոմեանց դարու պատմութեան և ժամանակագրութեան նկատմամբ ։

⁂

Այս պապիրներուն գիւտին նկատմամբ չմոռնանք յիշատակել նաեւ Պ· Գարրիէրի գրած նամակը առ Վ· Հ· Ալիշան ։ Նշանաւոր ուսուցիչը կը հաղորդէ թէ տեսած է պապիրի թերթ մը Եգիպտոսէն եկած, որոյ երկու կողմն ալ Նախկին նշանագրերով դրոշմուած՝ 27 տող կայ ։ Կը հաստատէ թէ այս պապիրը Զ կամ Է դարուն է · նշանագրերը թէպէտ հայերէն են՝ բայց բառերը ոչ, այլ յունարէն կը կարծուին · Գարրիէր կ'աշխատի այժմ լուծելու զայս, որոյ կը մաղթեմք լիուլի յաջողութիւն ։ (Բազմավէպ)

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵԱՆ

ՏՈՒՔԹ· ՎՈՒԼՔՈՎԻՉԻ ՍՊԱՆԻՉՔ

ՆԻՍՏ Գ.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 22 ԱՊՐԻԼ

(Շարունակութիւն երէկի թիւէն)

Փաստաբան Սարաճ Թորոս էֆէնտիի պահանջմամբ՝ հարցուեցաւ Իպրահիմի թէ խանութին մէջ իրմէ զատ ուրիշ մարդ կա՞ր և իրենց կռիւը քովի խանութէն հարկաւ իմացող մը ըլլալով՝ Մէրճանը տեսնող մ'ալ պիտի ըլլար ։ Իպրահիմ պատասխանեց թէ խանութին մէջ ոչ ոք կար, թէ իր խանութին չուրջը թէեւ ուրիշ խանութներ կան, սակայն կռիւը մէկ քանի ուժգին խօսքերէ բաղկացած ըլլալով ոչ ոք լսած էր և թէ Մէրճան՝ դանակն ու զմելին սրել տալու համար իրմէ առաջ Հաճի Մուրատ անուն սուսերագործի մը դիմած էր և այդ մարդն ալ տեսած էր զՄէրճան ։ Դատարանը տեղեկութիւն առաւ այդ սուսերագործին բնակավայրին վրայ ։

Ցետոյ ներս բերուեցաւ Մուսթաֆա անուն ուրիշ վկայ մը, որ Ինէպօլուցի է, բնակեալ յԱյաս փաշա, և դանակագործ Իպրահիմի վարպետն է ։ Մուսթաֆա յայտարարեց թէ Մէրճանը՝ հարցաքննիչ դատաւորի պաշտօնատան մէջ տեսած և անդ ճանչցած էր ։ Մուսթաֆա, յետ երդման, իր վկայութիւնը տալով ըսաւ թէ Մէրճան հարցաքննիչ դատաւորի պաշտօնատան մէջ Իպրահիմը տեսնելով «ես սրել չտուի» և այլն ըսած էր ։ Հարցուեցաւ իրեն թէ ինչպէս գիտէր որ այդ զմելին Իպրահիմը սրած էր ։ Մուսթաֆա պատասխանեց թէ Իպրահիմ իր աշակերտն ըլլալով՝ իրեն հետեւողութեամբ կը կատարէր սրելու գործողութիւնն և այդպէս ճանչցած էր ։ Միանգամայն յարեց թէ սրելու երեք եղանակ կայ և ամեն վարպետ իրեն սրելու յատուկ եղանակն ունի, հետեւաբար Իպրահիմ ալ իրմէ ուսած ըլլալով՝ իր ընտրած եղանակին համաձայն սրած էր զմելին ։

Ուրիշ վկայ մը՝ դանակագործներու արհեստապետ Մազլում աղա կոչուեցաւ, որ եկած չէր ։ Փաստուղարն ըսաւ թէ կոչնագրոյն տակ յետ գրութեան մը կար նորա բնակած թաղի Մուխթարին կողմէ, յայտնող թէ հիւանդ ըլլալով չպիտի կրնայ դատարան ներկայանալ ։ Ընդհանուր դատախազին կարծիքն հարցուելով, սա ըսաւ թէ հարկ էր բժշկական տեղեկագիր մը բերել վկային հիւանդութիւնը հաստատող և քանի որ չկայ, պէտք է դրամական տուգանաց դատապարտուի և այնպէս բերուի ։

Ժամ 8ին մօտեցած ըլլալով դատաւորք պահ մը խորհրդակցութեանց սենեակը քաշուեցան և քիչ յետոյ վերադարձան ։

Վկայ Պ· Հանրի Սիմօնի ընկերը՝ Պ· Նիւիզ՝ դատասրահը բերուեցաւ եւ թարգմանի մը միջոցաւ լսուեցաւ անոր վկայութիւնն որ յար և նման էր Պ· Հանրի Սիմօնի յայտարարութեանց ։

Ցետոյ լսուեցաւ ուրիշ վկայ մը, որ է Նորկի անուն 29 տարեկան երիտասարդ մը, պաշտօնեայ պուլկարական գործակալութեան պաշտօնատան մէջ և բնակեալ ի Փէնէր պուլկարաց վարժարանը ։ Վկայն, յետ երդման, իր վկայութիւնը տալով ըսաւ թէ նոյն դէպքին գիշերը ինք գործակալութեան պաշտօնատան մէջ քարտուղարաց հետ գտնուած պահուն, մինչդեռ Տոքթ. Վուլքովիչի դուրս ելնելէն տեղեկութիւն չունէր, իմանալով որ դրանը ուժգին հարուածներ կուտան, կը կարծէ թէ բարեկենդան ըլլալով գինով մը դրան առջեւ ինկած ըլլայ, ասոր վրայ բարկանալով դուռը կը բանայ և Պ· Հանրի Սիմօնը կը տեսնէ, որ դէպքը կը պատմէ · ինք և իր ընկերք անմիջապէս վիրաւորեալը ներս կը բերեն, ինք դուրս կ'ելնէ քարտուղարները գտնելու և յետոյ Տոքթ· Գանսպուրօղլուն բերելու ։ Վկայն յարեց թէ Տոքթ. Վուլքովիչի բերնէն ոչ մէկ խօսք լսած էր ։

Նոյնպէս բերուեցաւ ուրիշ վկայ մը՝ Տիմիթրիօղլու Անասթաս անուն խոհարար մը, բնիկ Մանասդըրի Ռէսնէ գիւղաքաղաքացի և բնակեալ ի Գասըմ Փաշա ։ Անասթաս, յետ երդման, իր վկայութիւնը տալով ըսաւ թէ ամբաստանեալ Մէրճանն ու Խրիսթօն կը ճանչնար, թէ այդ դէպքի գիշերը խանութը գոցելէն յետոյ ժամ 2ին Խրիսթօի սրճարանը գնացած էր խաղալու մը խմելու համար և կէս ժամ յետոյ վերադարձած էր, թէ Խրիսթօի դէմքին վրայ յուզման ու և է նշան տեսած չէր, թէ Մէրճանը՝ ո՛չ դէպքին օրն և ոչ գիշերը տեսած էր, թէ Խրիսթօ իրեն բան մը ըսած չէր, թէ ինք երկու երեք օր յետոյ իմացած էր Տոքթ· Վուլքովիչի սպաննուած ըլլալը և թէ չէր գիտեր թէ ո՛վ սպաննած էր ։

Նախագահը տեսնելով որ Անասթաս չուզեր խօսիլ, կրկին անգամ հարցաքննեց զայն որ գաղտնեալ չպատասխանելով, Նախագահին հրամանաւ առանձին տեղ մը նստեցաւ ընդ հսկողութեամբ ոստիկան-զինուորի մը և յարաբերութենէ զրկուեցաւ ։

Ուրիշ վկայ մը բերուեցաւ, որ է Մանասդըրի Ռէսնէ գիւղաքաղաքցի Նաումօղլու Նորկի, խանութէնի և սափրիչ ի Գասըմ Փաշա ։ Վկայն, յետ երդման, ըսաւ թէ նոյն դէպքի գիշերն՝ այսինքն չորեքշաբթի գիշեր ժամ 2½-3 ին Խրիսթօի սրճարանը գնացած էր առնլու համար ակռայ քաշելու գործի մը, զոր Խրիսթօ ցերեկին իրմէն առած էր իր աշակերտը ղրկելով, թէ սրճարանին մէջ իր մօրեղբայրն ու անոր աշակերտը միայն կը գտնուին եղեր և ու և է յուզեալ վիճակ չէ նշմարեր, թէ իր սրճարանն եկող յաճախորդներէն իմացած էր թէ Տոքթ· Վուլքովիչ պուլկարի մը կողմէ սպաննուած է և թէ մարդասպանին ո՛վ ըլլալու մասին բան մը իմացած չէր ։ Այս վկայն եւս, Նախագահին հրամանաւ, առանձին տեղ մը նստեցաւ յարաբերութենէ զրկուած և ընդ հսկողութեամբ ոստիկան-զինուորի մը ։

Նախագահն հարցուց թէ սուսերագործ Հաճի Մուրատը բերուա՞ծ էր ։ Բարապանաց հաստատական պատասխանին վրայ ներս բերուեցաւ և յայտարարեց թէ ամբաստանեալ Մէրճան՝ Իպրահիմի խանութն երթալէ առաջ իր խանութը գնացած էր, թէ այն օրը ուրիշ հին հագուստներ հագած և ձեռքը կողով մը բռնած էր, թէ թոթովախօս էր և թէ Մէրճանը լաւ մը դիտած ըլլալով, դատասրահ մտածին պէս ճանչցած էր զնա ։

Փաստաբան Սարաճ Թորոս էֆէնտի պահանջեց որ սուսերագործը դուրս հանուի, զի Իպրահիմին հարցնելիք մը ունէր ։ Նախագահին հրամանաւ սուսերագործը դուրս հանուեցաւ ։ Թորոս էֆէնտիի պահանջմամբ՝ հարցուեցաւ Իպրահիմի թէ ինք ո՞ւրկից իմացած էր թէ Մէրճան Մուրատի խանութը գնացած էր և ինչ առիթով հարցուցած էր ։ Իպրահիմ պատասխանեց թէ երբ այդ կարգի ոճիր մը գործուի, իրենք ոստիկանութեան կողմէ կը հրաւիրուին իրենց արհեստապետներուն հետ · հետեւաբար այս անգամ եւս կոչուած էին ։ Նոյն իրիկունը Մուրատ հարցուցած էր թէ ինչու կոչուած էին ։ Իպրահիմ պատասխան տուած էր և ասոր վրայ Մուրատ ըսած էր թէ նոյն օրն այդ տեսակ մարդ մ'ալ իրեն խանութը եկած և դանակ մը ու զմելի մը բերած էր ։ Մուրատ ներս բերուելով իրմէ եւս հարցուեցաւ այդ կէտը և նա ալ կրկնեց Իպրահիմի ըսածը ։

Փաստուղարը յայտարարեց թէ վկայներէ Եուսուֆ էֆէնտի անուն անձն իր հայրենիքը գնացած էր ։ Նախագահն ընդհանուր դատախազին կարծիքը հարցուց, որ յարեց թէ պէտք է այդ վկային՝ հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ ըրած յայտարարութեանը դիմել ։ Այդ յայտարարութիւն կարդացուելով հաստատուեցաւ թէ փախստական Նաումն և եղբայրները՝ Նիքօլին, Տէմչօն ու Վասիլը կը ճանչնար, թէ իր հայրենակիցներն էին և թէ ո և է զբաղում չունէին ։

Ընդհանուր դատախազը պահանջեց որ եթէ վկայներէ Մազլում աղայի հիւանդութիւնը բժշկական տեղեկագրով մը հաստատուի, յայնժամ դատարանին կողմէ յատուկ պաշտօնեայ մը ղրկուելով անոր յայտարարութիւնն առնուի ։

Նախագահն յայտարարեց թէ սոյն նստին լսուելիք վկայից թիւը տասն և մէկ ըլլալով, ասոնց ինը լսուած, միոյն գրաւոր յայտարարութիւնը կարդացուած և միւսինն ալ որոշուած է շաբաթ օրը լսել, հետեւաբար նոյն օրը Մազլում աղան եւս պիտի կոչուէր ։ Նախագահն, ըսելէ յետոյ թէ դատարանը քննելիք կէտ մը ունէր, հրամայեց որ ունկնդիրք դուրս ելնեն ։ Ըստ այսմ՝ ունկնդիրք դուրս ելան և դռնփակ քննութիւնք կատարուեցան Անասթաս ու Նորկի անուն այն վկայից նկատմամբ, որք նախապէս յարաբերութենէ զրկուած էին, և ժամ 10ին աւարտեցաւ երրորդ դատավարութիւնը ։

⁂

Չորրորդ դատավարութիւնն, ինչպէս երէկ ծանուցինք, տեղի պիտի ունենայ վաղը ։

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՔ

(Շարունակութիւն երէկի թիւէն)

Կը մնայ միայն բացատրել ուրեմն թէ ի՞նչպէս այնքան նուազեցաւ այս երկրաց բարեխառնութեան աստիճանն · նուազում մը երկարատեւ և անընդհատ, որ աւելի զգալի եղած է ամառն, գարնան և աշնան եղանակաց մէջ ։

Այս բացատրութիւններէն ոմանք տեղական են, այսինքն միայն մասնաւոր երկրաց կրած փոփոխութեան կը վերաբերին · այլք ընդհանուր են, այսինքն ամբողջ երկրագնդիս կը պատկանին ։

ՓԼԱՏԱԿ ԼԵՐԻՆՔ

Կ'ըսեն, զոր օրինակ, թէ Ալպեանց եւ Փիրենեաց շղթաներն շատ աւելի բարձր էին յանցեալումն քան զարդիս եւ ուստի կը պարունակէին աւելի ձիւն և կարծակէին ստուարագոյն սառնարաններ ։ Եւ ստոյգ է այս ։ Եթէ յիշենք թէ ինչպէս անընդհատ կերպիւ քանդուած են այս լերինք հոսանքներէ, սառոյցէ եւ զգրդումներէ, եւ իրենց աւերակներ ինչպէս մղուած տարածուած են մերձաւոր ու հեռաւոր դաշտաց և հովտաց մէջ, դիւրին է եզրակացնել թէ չեն կրցած պահել իրենց նախկին բարձրութիւնն ։ Բաց աստի երկրաբանական ապացոյցներ կան թէ երկրագնդիս կեղեն, դէթ ի տեղիս տեղիս, դեռ չէր հաստատուն, եւ ուստի այդու իսկ լերինք ոմանք բարձրագոյն դիրք մ'ունէին յայնժամ քան զոր ունին այժմ ։ Բայց առանց մանրամասնութեանց մտնելու, այս բաւական բացատրութիւն մը չը համարուիր երբէք ։ Սառնարանք կը տիրէին նոյն իսկ հոն, ուր երկրի կեղեւն յայտնի է թէ անխախտ էր արդէն, եւ ուր չըկային բարձր լերինք ։

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԾՈՎԸ

Գարնան եղանակին մէջ բուռն տաք հով մը կ'սկսի փչել Զուիցերի մէջ ։ «Ֆէօն» կը կոչեն զայն տեղացիք ։ Այս հովն է որ աւելի քան արեգական ջերմութիւնը կը հալեցնէ Ալպեանց ձիւնը, և սոյն լերաց ստորնագոյն կողերն կը մերկանան ընդ փոյթ իրենց սպիտակափառ ծածկոյթն, եւ գետերն կ'ուռճանան և ոմանք կը յորդեն ։

Այնքան մեծ է այն հովին ազդեցութիւնն, որ ձիւնն մասամբ մը կը չքանայ, առանց իսկ հեղուկի փոխուելու ։ Ընդունուած կարծիքն այն է թէ այս հովը կուգայ Սահարայի արեւակէզ սահմաններէն · Սահարայի խորերէն է որ, իբր բորբոքեալ հնոցէ մը դուրս կը խուժէ այնքան ուժգնութեամբ, այնքան ջերմութեամբ, և Ալպեանց կողերուն դէմ կոծուելէն, և հոն ձեան կոյտերուն վրայ մասամբ մը իւր ջերմութիւնը մեղմելէն վերջ կը գլորի, կը գահավիժի ստորին հովտաց խորշերն ։

Բայց այս Սահարան, որ այժմ լայնատարած ամայութիւն մ'է հրակէզ աւազի, ընդարձակ ծով մ'էր երբեմն, դեռ քիչ ժամանակ առաջ, երկրաբանօրէն խօսելով ։ Իւր աւազի կոյտերն կը պարունակեն խեցիներն այնպիսի ժժմակներու, որք տակաւին կ'ապրին միջերկրականի մէջ · աղի են իւր լճերն, հողն իսկ աղով խառնուած է ։ Երբ այս ծովն կը գրաւէր Ափրիկէի ամբողջ հիւսիսային մասն, օդն իւր մակերեսին վրայ չէր տաքնար ընականաբար այնպէս ինչպէս կը տաքնայ այժմ հրաբորբոք աւազաց վրայ, մանաւանդ որ իւր ջուրերն կը ցրտանային միջերկրականի հետ հաղորդակցելով և չէին կրնար օդի հոսանքներ բարձրանալ անոր ։ Զը կար յայնժամ ուստի Ֆէօնը, որ գար իւր հրեղէն շունչն սփռէր Զուիցերի լերանց վրայ ։ Ալպեաց ձեան շեղջերն կը մնային չը հալած, նուազ կը մաշէին սառնարանք, նուազ ջերմ էր ամառն, աւելի ցրտին էր ձմեռն, և ահա այսու սառնարանք կրնային շատ հեռուն տարածուիլ իւրեանց ներկայ անձուկ սահմաններէն ։

Հանճարեղ բացատրութիւն մ'է այս ։ Իր մեծ թերութիւնն այն է, սակայն որ միայն Ալպեանց կը վերաբերի, մինչդեռ գիտեմք թէ մեծամեծ սառնարանք կային երբեմն շատ ուրիշ տեղեր ալ ։ Բաց աստի, բնագէտք այժմ համաձայն չեն եւս Ֆէօնի ծագման մասին ։ Դեռ քանի մ'օր առաջ Զուիցերացի բարեկամի մը հետ կը խօսէի այս մասին ։ Կ'ըսէր թէ իր հայրենակից գիտուններէն ոմանք կը կարծեն այժմ թէ Ֆէօնը ոչ թէ Միջերկրականէն է որ կը շնչէ, այլ Իտալիայէն · Փօի հովտէն ։ Թէ ի՞նչպէս, երկար խնդիր մ'է այդ ։ Այս կը ցուցնէ միայն թէ որչափ քիչ համաձայնութիւն կայ այս բացատրութեան մասին ։

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ՑԱՄԱՔԸ

Ուրիշ կարեւոր բացատրութիւն մ'ալ ։ Մեծաքանակ ջերմ հոսանք մը կայ, որ Ատլանտեան Ովկիանոսը ճեղքելով կը հասնի Եւրոպիոյ արեւմտեան եզերքներն և Փորթուկալէն մինչեւ Սփիցպէրկ կը տարածուի ։ Համբաւաւոր Կըլֆ Ըսթրիմն է այս, Ծոցին Հոսանքն, այսպէս կոչուած՝ որովհետեւ Մեքսիկայի ծոցէն է որ կ'սկսի իւր ընթացքն ։ Հիանալի հոսանք մ'է այս որ հիանալի յատկութիւններ ունի ։

Ցիսուն մղոն լայնութիւն ունի իւր ամենէ նեղ մասանց մէջ ։ Իւր արագութիւնը ժամը մինչեւ հինգ մղոնի կը հասնի · անհեթեթ յորձանք մը կամ գետ մը, որ կ'ընթանայ Ամերիկայի ծովեզերքն ի վեր հիւսիս-արեւելեան ուղղութեամբ · կ'ընդլայնի տակաւ · կը նուազի իւր արագութիւնը, մինչեւ որ կը հասնի Նիւֆոնտլէնտ կղզին ։ Կ'անցնի մեծ թափով Ատլանտեանէն, կը բաժնուի երկու ճիւղի, մին կ'երթայ յարեւելս դէպի Ազորեան կղզիներն և Մարոքօ, միւսն ալ դէպի Բրիտանական կղզիներն և Նորվէկիա եւլն ։

Այս հոսանքին գոյնը լուրթ կապոյտ է, այնպէս որ իւր սահմանները կրնան դիւրաւ որոշուիլ զինքն շրջապատող ջուրց մէջ ։ Իւր հետ կը բերէ կոյտեր ծովային սէգի զորս կորզած է աստի անտի իր ճանբուն վրայ, և բիւրաւոր ձկունք կ'ապաստանին ու կը խայտան իւր տաքուկ ծոցին մէջ ։ Իւր ջերմութիւնը ի սկզբան կը հասնի մինչեւ 84 աստիճանի և այս հազիւ քանի մը աստիճան կը նուազի իւր ճամբորդութեան միջոցին ։ Ձմեռն խստութեան միջոցին հիւսիսային Ամերիկայի անհիւրընկալ նաւահանգիստներէն մտած նաւեր սառնամանեաց մէջ ընկղմելու վտանգին ենթակայ՝ կ'աճապարեն դէպի արեւելք ապաստ երթեւեկութիւն փնտռելու սոյն հոսանքին մէջ ։ Ջուրը յանկարծ կը փոխուի կանաչէն ի կապոյտ · կլիման ձմեռէն ամառուան, և այնքան յանկարծական է այս փոփոխութիւնը որ երբ նաւը կ'անցնի մէկ գծէն միւսին մէջ, ջերմութեան 30 աստիճանի տարբերութիւն մը նշմարուած է իւր յառաջակողման և յետնակողման մէջ ։ Բարեկամ մը որ տեսած է սոյն հոսանքն Փլօրիտայի ափանց մօտ, կը պատմէր ինձ անցեալ օր թէ ինչպէ՛ս ձմեան միջոցին շատեր կ'երթային իւր տաք ջուրց մէջ սուզիլ, լուացուիլ ։ Ուրիշ մ'ալ նմանապէս կը պատմէ ինձ թէ գրեթէ երկու տարի առաջ երբ յուլիս ամսոյ մէջ Ատլանտեանէն կ'անցնէր, ովկէանին ջուրն այնքան ցրտին էր որ հարկ էր մի քիչ տաքցնել տալ զայն լոգացման համար գործածուելէ առաջ ։ Մինչդեռ, երբ հոսանքին մէջն էին, անասելի և անհաճոյ ըլլալու չափ տաք էր անոր ջուրն ։ Այս բարեկամներն և ուրիշներ կը պատմեն նաեւ թէ ի՛նչպէս եթէ նաւն ընդերկար մնայ այս հոսանքին վրայ, իւր երկաթեայ ծածկոյթն այնպէս կը տաքնայ իբր թէ կրակի ենթարկուած ըլլար ։

Ի՞նչպէս այնքան տաքութիւն ստացած է այս հոսանքն ։ Ի՞նչպէ՞ս կրնայ այնպիսի արագութեամբ ճեղքել անցնիլ այն լայնատարած ովկէանուն ։ Ի՞նչպէ՞ս կը պահէ իւր անհատականութիւնը ովկէանոսի լայնածաւալ տարածութեան մէջ, եւ չը կորսուիր անոր անդունդ մէջ ։ Ի՞նչպէ՞ս ցուրտ ջուրերէ շրջապատեալ չը կորսնցներ բոլորովին իւր տաքութիւնը իր երկայն ընթացքին պահուն, աւելի քան 400 մղոն ճամբորդութեան միջոցին ։ Մէկ կողմ պիտի թողումք այս յոյժ հետաքրքրական խնդիրներն ։

Ի՞նչ է այս հոսանքին ազդեցութիւնն արեւմտեան Եւրոպիոյ ափանց վրայ · շատ մեծ ։ Աշխարհացոյց տախտակ մ'ունենանք մեր աչաց առջեւ ։ Բաղդատեմք Եւրոպիոյ արեւմտեան եւ Ամերիկայի արեւելեան ափանց նոյն լայնութեան տակ եղող վայրաց կլիմաներն ։ Անգղիա որ ծածկուած է միշտ սեւ զարդեօք, Սկովտիա ուր խոտը կաճի տարին 11 ամիս, դէմ յանդիման կը գտնեմք Լապրատօրի սառնապատ անհրապոյր եզերաց ։ Նորվէկիա նոյն լայնութեան աստիճանն ունի ինչպէս Կրօէնլանտա և Լիպրատն, ուր դուն ուրեք եղեամ կը տեսնուի. ունի նոյն լայնութեան աստիճանն, ինչպէս Ուօշինկթըն, ուր Փօթօմաք գետն երբեմն կը սառի մէկ գիշերուան մէջ ։ Տարակոյս չկայ թէ մէկէ աւելի պատճառներ կան այն տարբերութիւնն յառաջ բերող · բայց գլխաւոր պատճառն է ովկէանոսի այս ջերմ հոսանքն, որմէ զուրկ է մէկ եզերքն և զոր կը վայելէ միւսն ։ Այս հոսանքն է որ հասարակածի արեւուն ջերմութիւնը կը բերէ սփռել Եւրոպիոյ հիւսիսային այս երկրաց բարեխառնելով նոցա մթնոլորտին վրայ ։ Այս հոսանքին շնորհիւն է որ Նորվէկիոյ արեւմտեան եւ հիւսիսային եզերաց նաւահանգիստներն բաց կը մնան, երբ Պալթիկի շատ աւելի հարաւային մասերն սառոյցի դաշտի մը փոխուած են արդէն ։ Բնագիտաց հաշիւներն կը ցուցնեն արդարեւ թէ այս հոսանքին բերած ջերմութեան քանակութիւնն շատ աւելի է քան զոր մեք կարող եմք դիւրաւ ըմբռնել ։ Վերցո՛ւր այս ջերմութիւնն, վերցուր այն հոսանքն և ահա նոյնքան պիտի նուազի այս երկրաց բարեխառնութեան աստիճանն, եւ այս բարգաւաճ բազմամարդ երկիրներն պիտի ցրտանան գրեթէ անբնակելի ըլլալու չափ ։ Եւ այս է ճիշդ ինչ որ պատահած է, երկրագնդիս անցեալին մէջ, կ'ըսեն երկրաբանք ։ Խոչնդոտ մը կար այն հոսանքին ճամբուն վրայ, որ կը կտրէր իւր ընթացքն եւ չէր թողուր որ հասնէր, ուր կը հասնի այժմ ։ Այս խոչընդոտն ցամաք մ'էր որ երբեմն կը տարածուէր Եւրոպայէն Ամերիկա և կը միացնէր աշխարհիս այս երկու մասերն, և որ այժմ կորսուած, անհետ եղած է ։

Այժմու և անցելոյն բուսականաց ու կենդանեաց մասին եղած ուսումնասիրութիւնք կ'ապացուցանեն թէ Ասորեան, Մատերեան եւ Քանարեան կղզիք յանցեալումն միացեալ էին Եւրոպիոյ հետ, եւ ո՛չ թէ Ափրիկէի որոյ ափանց մօտ կը գտնուին թէեւ. եւ հաւանականաբար մնացորդքն են այն կորուսեալ մեծ ցամաքին, որ մինչեւ Ամերիկա կը հասնէր ։ Այսպիսի ուսումնասիրութիւնք են նաեւ որ կ'ապացուցանեն այդպիսի ընդարձակ երկրի մը վաղեմի գոյութիւն, բրածոյ և արդի բուսոց ու կենդանեաց նոյնութիւն մը Ամերիկայի եւ Եւրոպիոյ մասանց ոմանց մէջ ։ Այս կորուսեալ ցամաքին անունն մ'ալ տուած են երկրաբանք, Ատլանտիա կը կոչեն զայն ։ Ցայտնի է թէ Ատլանտեան դեռ անհետացած չէր Սառնային Շրջանին միջոցին, և թերեւս մարդկային ցեղն սկսած էր արդէն իր բնակութիւնն հաստատել աշխարհիս վըրայ, երբ ովկէանու ալիքներն ծածկեցին զայն բոլորովին ։

Այս դէպքի՞ն է որ կ'ակնարկէ արդեօք Պղատոնի յիշած մէկ աւանդութիւնն, զոր եգիպտացի քուրմերէ քաղած է ։ Կը պատմէ Պղատոն թէ հնագոյն ժամանակաց մէջ յայնկոյս Հերակլեան Սեանց, այսինքն յայնկոյս Ճիպրալթարի, կղզի մը գտնուած էր աւելի մեծ քան զԱսիա և զԼիբեա, ուր կը բնակէր հսկայ ժողովուրդ մը, ուր կ'աճէր ճոխ բուսականութիւն մը և ուր մեծամարմին բազմամփոփ փիղեր ու այլ կենդանիք կը թափառէին երամովին ։ Բայց հուսկ ուրեմն երկրաշարժք քանդեցին և կուլ տըւին զայն անհեթեթ ալիքներ ։

Ստոյգ է թէ այսպիսի մեծ յեղաշրջումներ տեղի ունեցան գրեթէ միեւնոյն ատեն ոչ միայն յարեւմուտս Եւրոպիոյ, այլ և յարեւելս և ի հարաւ ։ Սահարայի ծովն փոխուեցաւ աւազուտ անապատի · ինչպէս յիշեցինք արդէն ։ Յունաստան բաժնուեցաւ Փոքր Ասիայէն, որոյ հետ միացած էր, եւ յունական բազմաթիւ կղզիքն ալ մնացորդքն են այն կորուսեալ մեծ ցամաքին ։

Արդ, ցորչափ Ատլանտեան չէր թողուր որ Ովկիանոսին ջերմ հոսանքն Եւրոպիոյ արդի եզերքներն հասնէր, զարմանալի չէ, կը պնդեն այն բացատրութեան կողմնակիցք, որ այս երկիրներն իրենց այժմու ստացած ջերմութենէն զրկուած՝ ծածկուեցան սառնամանեօք ։ Բայց երբ ընկղմեցաւ Ատլանտեան, և սկսաւ այդ հոսանքն հոսիլ ազատօրէն, ջերմացաւ Եւրոպիոյ մթնոլորտն, անհետացան սառնարանք և անգամ մ'ալ վերադարձաւ կենդանական ու բուսական կեանքն ։ Շատ բնական բացատրութիւն մը կ'երեւի այս ։

Բայց, կ'առարկեն այլք, Ատլանտեայի գոյութեան միջոցին Եւրոպիոյ այժմու ափունքն պիտի ունենային պարզ երկինք մը, աւելի ցրտին ձմեռ, աւելի տաք ամառ, աւելի չոր օդ, նուազ ձիւն՝ ցուրտ եղանակին մէջ և ուստի ոչ սառնարանք ։ Մանաւանդ որ այս բացատրութիւնն ալ բոլորովին տեղական է ։ Սառնարանք կային նաեւ այնպիսի տեղերու մէջ, ինչպէս Կարպանթեանց, Կաւկասիոյ, Լիբանանու, Բիլիի, Նոր Զելանտոյի մէջ, որոց ամենքն ալ որ եւ է առնչութիւն ունեցած չեն և չունին Ովկէանու հոսանքին հետ ։

Սառնային Շրջանն ո՛չ թէ տեղական եղելութ մ'էր, այլ ընդհանուր, որ տեղի ունեցաւ երկու կիսագնդոց մէջեւ երկու բեւեռաց չուրջը համանգամայն ։ Ուստի հարկ է փնտռել ո՛չ թէ տեղական պատճառներ, այլ ընդհանուր, որք կրնային ազդեցութիւն ունենալ ամբողջ երկրագնդիս վրայ ։ Երբ երկրագնդիս վրայ դժուար, անկարելի եղաւ այդպիսի գոհացուցիչ պատճառներ գտնել, մարդիկ սկսան հեռու դէպ յարեգակն ուղղել իրենց անձկալից հայեացքներն, եւ հոն խուզարկեցին ինչ որ կը ցանկային գտնել ։

(Շարունակելի) ԱՐՓ · Տ · ՑԱԿՈԲԵԱՆ

ԱՅՆ ԱՆՁԻՆՔ

[illegible] 1889 [illegible]

ՏՐ· [illegible]

[illegible]

Կ· Պոլիս, 15 [illegible] 1889

[illegible]

ՏՐ Ա· ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ

[illegible]

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի շահանէ իչուն ալընաճագ եաղ սէպզէսի իլէ Ջիբուքլիք բուրսումանիյէ մօմը վէ էչխայի մուլթազիմէ վէ միւթէնէվվիէ նաքլի մըլիյէնին միւնագասասընա պաշլանաճաղընտան թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշէնպէ կիւնլէրի Խազինէի ճէլիլէյի մի[illegible] պուլունմալարը իլան օլունուր ։

21 Նիսան 307 2—3

ԻԼԱՆ

Եէմէն վիլայէթի ճէլիլէսի խուդուտը ըլվտէսի իչուն միւնագասայա վազ օլունտուղը կէչէնտէ իլան գըլընան 3,600 ատէտ թիմար խօլաթէօր տիրէկի իլէ 360 ատէտ թիմար մագարա տիրէկի վէ 3,600 ատէտ թիմար տիրէք խօլաթէօրի վէ 360 ատէտ թիմար տիրէք մագարասը միւնագասասընա էյլէմ տէվամ օլունմագտա օլուպ կէլէճէք չէհրը մայըսըն ալթընճը չարշէնպէհ կիւնի ինհալէյի էվէլիյէ վէ փէրտասը բէնչշէնպէհ կիւնի սաաթ 100տէ 5 թէնզիլաթ գապուլը իլէ միւնագասասը տէվամ օլունարագ թէգարրիւր իտէճէք պէտէլաթը հատտը լայըգընտա կէօրիւլտիւկի հալտէ սաաթ 10տա ինհալէյի գաթիյէսինի իճրասը մուգարրէր օլտուղընտան էչխայի մէզքիւրէնի Գալէի [illegible] մուգարրէր օլան վէ էչքալէ թատիլէն իթայիս թալիպ օլանլարըն վէ չէրայիթ վէ թաֆսիլաթը սաժիրէ լագվէնի էօյրէնմէք իսթէյէնլէրին իլանը սաալը վէճհիլէ քեֆալէթը մուվազզէֆ վէ հա թէքմինաթ նագտիէսէլէրի իլէ մաէն ճումա վէ բազարտան մաադա կիւնլէրտէ Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ նէզարէթը ալիյէսի խարէճ միւլքիյէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր ։

20 Նիսան 1308

ԻԼԱՆ

Տէրտէսթը ինշա օլան Զըրրահըթ Պանգասը պինասը իչուն Նաֆաա տայիրէսինին Նէմչէ գալասընտան մամուլ գաբուլար իլէ մէչէտէն մամուլ բէնչիրէ սանտուգլըրը կիլը օլմագ իւզրէ եաբըտըրըլաճագ գաբու վէ բէնչիրէլէրինին չէհրը ճարիի բուլինին 25ինճի ճումա իրթէսի կիւնի միւնագասասը պիլ իճրա էնվիճ մէզքիւրատէ սաաթ 9տա գարարը վիրիլէճէքտէն մէզքուրըն 27ինճի բազար իրթէսի կիւնի սաաթ 9ա գատար 100տէ 5 թէնզիլ խոճն օլուր խաճ գապուլ օլունաճաղընտան միւնագասասա թալիպ օլանլարըն Նաֆաա տայիրէսինտէ Զըրրահըթ Պանգասընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր ։ 21 Նիսան 307 3—3

[illegible]

ԻԼԱՆ

Գուրշունի պօյալը Ամերիգան թօբ 1000, պէհէր թօբը 37 ղրուշ · եաթագլըք մութահհար եաբաղը ղըեէի ճէտուէ 4000 իլա 6000 պէհէր ղըեէի ճէտուէ 6½ ղրուշ · Ասթառ բամուգը ղըեէի ճէտուէ 5000, պէհէր ղըեէի ճէտուէ 4 ղրուշ 20 բարա · մըլըրգ թիմար տէմէթ 269, պէհէր գանթարը ճէտուէ 138 ղրուշ · քարֆիդա վարիլ 60 նօմէրօ 18 վարիլ, 60 նօմէրօ 24, պէհէր ղըեէի ճէտուէ 1 ղրուշ 37 փարա · բիրինճ պապալը թիմար գարեօլա ատէտ 400 իլա 500, պէհէր ղըեէի ճէտուէ 1 ղրուշ 30 փարա · սիեահ գալըն եասը եուն գայթան արշընը ճէտուէ 10,000, պէհէր արշընը ճէտուէ 30 փարայ ։

Պիր սէնէ զարֆընտա լիւզումը օլան մըզգիւրլարը ալընմագ իւզրէ միւնագասասա գօնուլմուշ օլան սըրուտը միւլթէզիմէ զապըթաէլիէսինէ մախսուս խալըս սըրմատան մամուլ եէն վէ եագա ալէմէթը ֆաբրիգա վէ լամբասը վէ խապալէթ վէ սայիրէսի ։

Կիւվէզ եուն խըրթըլըմտէն մամուլ բէգմուլէ գայթանը, մուսիգա գորտօնը պէհէր թագըմը 14 ղրուշ · եէչիլ վէ կիւվէզ եունտան մամուլ բիւքիւլիւ պօրու գայթանը պէհէրի 6 ղրուշ ։

Նիզամիյէ էլպիսէ վէ սարաճխանէ անպարլարը իչին միւպայէա օլունմագ իւզրէ մէվգի միւնագասայա գօնուլան պալչատէ մուրաբբաէ 10 գալէմ էշեա ֆիյաթը մուբագգամէ վէ մալիւմէլէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէլէրինտէ օլուպ, Նիսանը Ռումինին 27ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գաթիլէրի վիրիլէճէկինտէն իհալէսինը մէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը վալայի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի ։

Նօ · 30 2—3

Շամը Շէրիֆ իլէ Հօրանտա պուլունան ասաքիրը շահանէնին իչուն 308 սէնէսի հազիրանընտան իթիպարէն պիր սէնէլիք օլմագ իւզրէ մաքալինաճ մէվգի միւնագասասա գօնուլան էրզագըն պուրաճա իթասընա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթաէա գատար մագամը վալայի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր ։ Նօ. 28 3—3

Յիրմիսի օլունաճագը էվվէլճէ իլան գըլընան 300,000 գըեէ քէբէկին իչուն Նիսանը Ռումինին 25ինճի ճումա իրթէսի կիւնի պիլմիւզայէտէ գաթիյէն գարարը վիրիլէճէկինտէն իշթիրաքընա թալիպ օլանլարըն մագամը վալայի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր ։ Նօ · 29 3—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, Հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և համրաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր յարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Թիւ 11 և 12, Սանսարեան խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890	» 6,165,860
Տարեկան հասոյթ » » »	» 14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000   Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. Ֆիւնօ միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է   Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14. 16

SIROP DE QUINQUINA
FERRUGINEUX
de GRIMAULT et Cie
Pharmaciens à Paris

Բարիս էճզաճըլարընտան Կրիմօլ կէ գումբանիասընըն չէլիքլի կէ գընագընալը շուրուպու.

Ցիմտիյէ խօշ կէլէն իչիլմէսի ալէրյան շուրուպտըր, ինսանա գուվվէթ վիրէն գընագընատան մատտա, դամըրը պաշլըճա անասըրընտան օլան չէլիք տախի վար տըր։ Բարիզին էն մէշհուր հէքիմլէրի, ընքըզիդըն տէֆ իթմէք, վէ կէնճ գըզլարըն վիճուտլէրի սէրբիլմէսինի գոլայլաթմագ, վէ գուվվէթին տիւշմիւշ ատամլարա գուվվէթ վիրմէք իչին, մէզքիւր շուրուպու իսթիմալ իտէրլէր։ Գատընլարըն էքսէր տէֆա տուչար օլտուգլարը դանըրըլըզ, վէ Լէօգօրէ Թաայիր օլունան գատընլարա մախսուս խասթալըգտան նէչէթ իտէն, վէ թէհամմիւլ օլունմազ տէրճէտէ օլան միտէ աղըրըլարընը անինտէ տէֆ իթտիկի կիպի, գատընլարըն ատէթլէրինի նիզամընտա տէվամ իթտիրիր վէ գոլայլաթըրըր։ Ռէնքսիզ, լիմֆալը, վէ սըրաճալը չօճուգլարա տախի հէքիմլէր պու շուրուպու վիրիրլէր, վէյհասըլ իչիլմէսի շուրուպ իշտահը աչար, հէմէն գոլայ հազմ իթտիրիր, վէ չալըշմատան վէ եա ուզուն միտտէթ տէվամ իտէն խասթալըգ սէպէպինտէն գանլարը ազալմըշ օլան այլէ պիրտէն գանլարը ազալմըշ օլան միզաճլարա միւֆիտ տիր։ Պունտա գուլլանըլան չօգ սի րմէքյիլ մուհասսէնաթը կէօրիւր.

ԿՐԻՄՕԼ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸՆԸՆ
ՉԷԼԻՔԼԻ ՎԷ ԳԸՆԱԳԸՆԱԼԸ
ՄԱԼԱԳԱ ՇԱՐԱՊԸ

Իչիլմէ մուալիճէսի պուլունան չուրապը, տօղրուտան տօղրու Մալակատան սաթըն ալընըր տըր. Ֆապրիգամըզ, էն ազը օն սէնէլիքտէն աշաղը շարապ իսթիմալ իթմէզ։ Իչիլմէ շարապ, ատամա գուվվէթ վէրիր, հէմէն հազմ իթտիրիր, վէ միտէյէ ֆայտալը տըր։ Ցիմտիյէ բէք խօշ կէլիր, «Քինքինա ժօն րուժալ» Թաայիր օլունան գընագընաեա մախսուս աճըլըղը վար տըր։ Աճըլըղը աղ վէ աճըլըղը օլմայան գընագընայը շարապլարըն իսթիմալ օլունմասընը Թավսիյէ իտէրիզ։ Սաթըլըր պէօյլէ էճզախանէլէրտէ։

Բարիզտէ վիվիէն սօգագընտա 8 նումրօլու վէ սայիր մէշհուր էճզախանէլէրտէ պուլունուր. G

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Օլնէ-էկ. Անկլէյս, Կ. Պոլսոյ և Օտէսայի մէջ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և Ընկ

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանթէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիտանօ	2200	Բլայտօ	1500
Արկօ	2300	Կօթօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօտօ	2200	Քուիտօ	2800
Պասանօ	3000	Հէրօ	2000	Ռիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Ռինալտօ	3200
Պրաւօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճէլնօ	2300	Սալերնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գադօ	2000	Քօրլինօ	4200	Սաֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօլնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Զէրպիկօ	5000	Լէօ	2000	Սօրենտօ	4300
Դիտօ	3500	Լէանտրօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Դօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տէգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տոմինօ	2500	Մարենկօ	4300	Թօրրէնթօ	900
Տուրօ	4800	Մարտէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Մելօ	2000	Վօլթուռնօ	5000
Էսպինօ	2600	Մուրիլլօ	3100	Ուէզօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Շէֆայինէ	200
Ֆրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Զէմիօ	200
Ֆալքօն	800	Օդրանտօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օգդօ	2000	Մօզարթօ	120

Էճիբշըն Մոնարք	8000
Բըրժիըն Մոնարք	8000
Լէյտիըն Մոնարք	8100

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ   Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
7

ELIXIR DIGESTIF DE PEPSINE
de GRIMAULT et Cie Pharmaciens à Paris

ԲԱՐԻՍՑԷ ՄՈՒԳԻՄ ԷՃԶԱՃԸ ԿՐԻՄՕԼ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸՆԸՆ Թէրթիպ իթտիկի օլտուղու ԷԼԻՔՍԻՐ ՏԻԺԷՍԹԻՖ ՏԸ ԲԷՓՍԻՆ նամ մինտիրիճի վէ խաֆսա հազմ իթտիրիճի մուալիճէսի։

Միտէ խասթալըգլարընըն էքսէրիսի, միտէտէ, թաամը հազմ իթտիրմէքլիկէ քիֆայէթ իտէճէք գատար հազմը տայիր սու պուլունմասընտան նէչէթ իտէր։ Գօճան միտէսինին սուեու իլէ թէրթիպ իտիլմիշ օլան Կրիմօլ վէ Գումբանեասընըն, Բէփսին նամ մուալիճէսինին շու խասսէսի վար տըր քի, ինսանըն միտէսինտէ հէմէն հազմ իթտիրէն սու եէրինի թութար։ Իչթէ պու սու օ սու տուր քի, սախտ լօքմէ իլէ միզէճիզէք ինսանըն միտէսինէ կիրէն հայվան էթինի սուեա թահվիլ իտէր, վէ պատէհամ եապըր սու տա դան լօտուր։

Նէֆխա վէ գուվվէթ միտէի չարպալարըն բուհրան (ագզօլ) Բէփսինի հէր կէօնա էճզայի էյի սուրէթտէ մուհաֆազա իտէր։ Իմտի, պու իլաճ տէյիլ հապ վէ թօզ հալինտէ օլարագ վիրիլմէյի տիր։

Կրիմօլ վէ Գումբանեասընըն Էլիքսիր տը Բէփսինի, տիմտիյէ խօշ կէլիր, վէ աթիտէ միւնտէրիճ խասթալըգլարը տէֆ իտէր, վէ խաֆսա էօնիւնիւ ալըր, եանի,

Նէմէյի իչի սինտիրմէմէ գըլըգ,	վէ գուսմա վէ ամէլ,
վէ պուլանթը վէ միտէ էքշիմէսի,	վէ պօղազ աղըրսը,
վէ միտէ իւֆիւրմէսի վէ սըզըսը,	վէ պօղազ չիշմէսի,
վէ չէտիթ միտէ աղըրըսը,	վէ գարա ճիկէր խասթալըգլարը։

Մէզքիւր մուալիճէ, համիլէ գատընլարըն իսթիֆրա իթմէլէրինին էօնիւնիւ ալըր կիպի, կէրէք իխթիյարլարա կէ կէրէք խասթալըգտան չըգան ատամլարա տախի գուվվէթ վէրիր։ C

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ.

Իբօֆօսֆիթ կրով և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբօֆօսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղճղածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՊԸՐ ԵՒ ՀԻՐԵԱԼ 212

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՌԻՆ
ԼԸ ԲԷՑՐԻԷԼԻ

ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՅ ՑԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲՌՆՈՒԵԼՈՒ
ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԻՆՖԼՈՒԷՆՑԱՅԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիտ Գաւալնիքը կը փարատէ գինւոյն գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուքը։

ԼԸ ԲԷՑՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ.

SANTAL DE MIDY
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ԲԱՐԻԶ

Պէտք չի թողուր Քօբայի, Քիւպէպի, կազդուրիչ հեղուկներու։ Կը բժշկէ 48 ժամուան մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւնները. — Մէն մի դեղահատ կը կրէ սոյն անունը սեւ տառերով։ MIDY

Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, 8։

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլ և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Քառնաք	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Սէսօսթրիս	3250	Րէօս	3000
Թիպր	3250	Լոթըս	800
Մակեդոնիա	3250	Օլիմբոս	800
Մարիոթիս	3250	Սէթի	700

Սէսօսթրիս շոգենաւը ամսոյս 28ին Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
14   31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրփուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոնթոսի մէջ կանոնաւոր բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անտուլ որ մայիս 11ին Մարսիլիայէն և մայիս 17ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Աւրէնի որ պիտի մեկնի մայիս 17ին

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և տուրք ուղեւորութեան

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸԳՈՒԼ
5   Ռոմհանէ Սիթէ Ֆրանսէզ

Արտօնատէր   Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՌՈՒԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ
ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՈՐԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան   Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է   » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ԶԵՂՋԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ   Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան.

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որ կը բանի Լիվըրփուլ և Արեւելքի մէջ

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Պավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարագոսա	2166
Գալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկիթիա	4557	Պալմիրա	2144
Ալեփփօ	2443	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մերինօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Դիմել առ   ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ալէքսիատիս խան, Թիւ 11
17   Ղալաթիա

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ   ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼԼՈՎԱ

ըեւ. ճեպն. թ. 2 Բշ. Եշ. Ա. ժ. վ.	Կուխ. ճեպ. թ. 4 Ամ. օր Ա Բ Գ ժ. վ.	Կուխ. խառն թ. 62 Ամ. օր Ա Բ Գ ժ. վ.	Կուխ. խառն թ. 132 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ ժ. վ.	Կուխ. խառն թ. 124 [illegible] Ա Բ Գ ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն թ. 123 [illegible] Ա Բ Գ ժ. վ.	Կուխ. խառն թ. 131 Դշ. Ուր. Ա Բ Գ ժ. վ.	Կուխ. խառն թ. 61 Ամ. օր Ա Բ Գ ժ. վ.	Կուխ. ճեպ. թ. 7 Ամ. օր Ա Բ Գ ժ. վ.	Արեւ. ճեպն. թ. 5 Դշ. Ուր. Ա. ժ. վ.
7 20	8 15	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ .... ժմ.					
		6 41			Գումգափու			8 32	8 22	4 00
		6 53			Եէտի—գուլէ			8 23		
		7 12			Մագրիգիւղ			8 07		
		7 26			Այաթէֆանոս			7 44		
		7 45			Քիւչիւք — Չէքմէճէ			7 22		
		8 29			Սբարթա—գուլէ			7 07		
	9 53	9 05			Համամքէօյ			6 22		
		9 43			Չաթալճա			5 56	6 58	
9 58	10 51	10 35			Գապաքճէ			4 53	6 17	1 50
		11 27			Սինէքլի			4 0		
	12 12	12 09			ժմ. Չէրքէսքէօյ մեկնում			3 29		
	12 14	12 40			մկ. Չէրքէսքէօյ ժամանում			2 37	4 38	12 09
12 04	12 56	1 41			Չորլու			2 12	4 33	12 04
		2 33			Մուրաթլը — Քէօբէքլի			1 26	3 56	
		3 05			Սէյտլէր—Չիֆթլիք			12 26		
	2 25	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ			11 53		
2 05	2 55	4 30			Պապա—Էսքի			11 16	2 26	
		5 13			Բավլօ—քէօյ			10 39	2 00	9 33
	3 58	6 03			Ուզուն—Քէօբրիւ			9 40		
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրկազ			8 56	12 50	
		7 12			Ուըլը			7 46	12 51	8 09
4 21	5 09	7 59			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ մկ.			7 14	11 37	7 14
4 29	5 19		3 15		մկ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ ժմ.			6 25	11 22	7 09
			4 07		Գատըքէօյ		1 25			
5 24	6 12		4 57		ժմ. Մուսթաֆա բաշա մկ.		12 32		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. Մուսթաֆա բաշա ժմ.		11 39		10 02	6 07
6 14	7 13		6 35		ժմ. Հարմանլը մկ.		11 19		9 19	5 25
6 20	7 38		6 55		մկ. Հարմանլը ժմ.		9 54		8 59	5 18
	8 01		7 38		ժմ. Թըրնօվա-Սէմէնլի մկ.		8 48		8 35	4 53
	8 11			10 50	մկ. Թըրնօվա-Սէմէնլի ժմ.		8 01		8 25	4 48
	8 47			11 50	Գայաճըք—Հասքէօյ	12 50			7 52	
	9 34			1 07	Եէնի—Մահալլէ	12 06			7 05	
8 38	9 59			1 49	Բաքազըլ	10 50			6 39	3 06
	10 25			2 24	Գաթօնիցա—Սթանիմաք	9 58			6 14	
9 23	10 44			2 49	ժմ. Փիլիպէ մկ.	9 04			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	մկ. Փիլիպէ ժմ.	8 25			5 31	2 12
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըք մկ.	7 51			4 43	
	12 22			5 12	ժմ. Սարամպէյ մկ.	6 45			4 17	
	12 23				մկ. Սարամպէյ ժմ.	6 00			4 16	
11 10	12 44				ժմ. Պելօվա մկ.				4 01	12 44
3 20	4 29				Սոֆիա				12 34	9 15
8 10	9 50				Նիշ				5 51	3 20
2 45	4 48				Պելկրատ				10 55	9 30
9 40	1 20				Պուտափէշթ				2 40	2 57
3 16	7 20				Վիէննա մկ				8 30	8 50

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ՍՊԷՑՉԷ

Կ.խմբ. խառն թ. 512 ամէն օր ժ. վ.	Կ.խմբ. խառն Թիւ 522 ամէն օր ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կ.խմբ. խառն Թիւ 523 ամէն օր ժ. վ.	Կ.խմբ. խառն Թիւ 6 ամէն ժ. վ.
5 10		Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 18
5 44		Թօփսին .... մեկ		9 41
6 1		Ամաթօվօ		9 04
6 43		Քարասուլու		8 41
6 3		Կիւմէնճէ		8 31
7 31		Կէօրկէլի		7 59
8 0		Միռովչէ		7 18
8 15		Սթրումնիցա		7 06
8 47		Տէմիրգափու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		Տէմիրգափու (Պիւֆէ) մկ.		6 17
9 42		Քրիվօլագ		5 48
10 21		Վէնից—Կրացքօ		5 00
11 08		Քէօփրիւլիւ ժմ.		4 10
11 18		Քէօփրիւլիւ մկ.		4 00
12 06		Չէլէնիքօ		3 17
12 42	1 06	ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) ժամ.		2 41
	1 47	ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) մեկ.		
	2 42	Ածալար	2 20	
	3 15	Գումանօվա	1 44	
	3 43	Թապանօվչէ	1 07	
	3 56	Բրէշօվա	12 29	
	4 21	Պուգաւօվչէ	12 04	
	4 34	Պույենէվչէ	11 46	
		Զիպէֆչէ	11 16	
			11 00	
	9 35	Նիշ	5 51	
	4 48	Պելկրատ	10 55	
	1 20	Պուտափէշթ	2 40	
	7 20	Վիէննա մեկ.	8 30	

ԳԻԾ ԻՒՍԿԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կ.խմբ. խառն Թիւ 622 Բշ. Դշ. Ուր. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կ.խմբ. խառն Թիւ 621 Գշ. Եշ. Շբ. ժ. վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	12 29
8 22	Էլէշան .... մեկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վէրիզօվից	10 12
11 20	Լիփլեան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուչիթռն	7 22
1 15	Միթրօվիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կուխ. Խառն թ. 321 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ	Կուխ. Խառն թ. 323 Ուր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. Խառն թ. 322 Գշ. Շբ. Ա Բ Գ	Կուխ. Խառն թ. 324 Բշ. Ա Բ Գ
9 15	1 40	մկ. Թըրնվ.-Սէմէնլի ժմ.	7 10	9 49
9 58	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 05	3 32	Իոնէ—Մհալլէսի	5 45	8 14
12 15	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Սլիվնօ—Քըմանլը	3 41	6 18
2 00	6 50	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կուխ. Խառն Թ. 221 Բշ. Գշ. և Ուր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. Խառն Թ. 222 Գշ. Եշ. և Շբ. Ա Բ Գ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս .... ժամ.	6 53
8 47	Ուըլը	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթօքա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 31
12 20	Պիտիքլի	2 31
1 21	Ֆէրրէ	1 29
2 22	ժմ. Տէտէ—Աղաճ .... մեկ.	12 20

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6էն և առաւօտեան ժամը 5·59ի միջեւ եղած գիշերուան ժամանակը.

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թրնովա—Սեմենլի կը հաղորդակցի Թիւ 7 «պայմանադրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թրնովա—Սեմենլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանադրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին» հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Ըսկիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Զիպեֆչէ գացող Թիւ 522 եւ Սելանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Մասնաւոր վակոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանադրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին չբանած օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին) կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պելովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին) կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայնս ի կիր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ	Բ. կարգ	
Ֆր. 10.—	Ֆր. 7.—	Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 12.—	,, 9.—	Կ. Պոլսէ Փիլիպէ Պելովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սելանիկի ժամուն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ